Világ proletárjai egyesüljetek!

NÉPSZAVA

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

84. évfolyam, 251. szám — ÁRA 50 FILLÉR — 1956. október 24, szerda

Közlemény a JKSZ Központi Bizottsága képviselői és az MDP Központi Vezetősége képviselői közötti megbeszélésekről

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége küldöttsége a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottságának meghívására október 15-től október 22-ig Jugoszláviában tartózkodott.

A küldöttség tagjai: Gerő Ernő, az MDP KV első titkára, valamint Apró Antal, Hegedüs András, Kádár János és Kovács István, az MDP KV Politikai Bizottságának tagjai megbeszélést folytattak Joszip Broz-Titóval, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége főtitkárával és a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Végrehajtó Bizottságának tagjaival. Ismételten találkoztak és megbeszéléseket folytattak a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottságának és a Jugoszláv Dolgozók Szocialista Szövetségének képviselőivel — Alexandar Rankoviccsal, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Végrehajtó Bizottságának titkárával, Szvetozar Vukmanoviccsal, Vladimir Bakariccsal, Lazar Kolisevszkivel, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Végrehajtó Bizottságának tagjaival, Dobrivoje Radoszavljeviccsel és Dusan Petroviccsal, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottságának tagjaival, valamint a politikai és a társadalmi élet számos vezetőjével Belgrádban, Szarajevóban, Zágrábban és Ljubljanában.

A barátság, őszinteség és kölcsönös megértés szellemében folytatott megbeszéléseken a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége képviselői és a Magyar Dolgozók Pártja képviselői a következőkben állapodtak meg:

A két párt képviselői megelégedéssel állapították meg, hogy az utóbbi időben a nemzetközi feszültség enyhült, a nemzetközi kapcsolatok kiszélesedtek és az országok közötti aktív együttélés tovább fejlődött. Szükségesnek látják, hogy további erőfeszítések történjenek a rendezetlen nemzetközi kérdéseknek tárgyalások útján való megoldására, így a leszerelésre, a tömegpusztító fegyverek eltiltására, a kollektív biztonsági rendszer megteremtésére, a német nép egységének demokratikus úton való létrehozására, a szuezi kérdés békés rendezésére. Ebben az új légkörben fokozódott az ENSZ nemzetközi tekintélye és szerepe. Az új tagállamok — köztük a Magyar Népköztársaság — felvételével az ENSZ lépést tett előre azon az úton, hogy egyetemessé váljék, ami növeli szerepét a világbéke megőrzésében. Mindez hozzájárul az országok közötti bizalom és kölcsönös együttműködés elmélyítéséhez.

A két párt képviselői egyetértettek abban, hogy feltétlenül szükséges az együttműködés fejlesztése a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége és a Magyar Dolgozók Pártja között, mint olyan vezető pártok között, amelyek szomszédos országokban harcolnak a marxizmus—leninizmus elvei szerint épülő szocialista társadalomért. Ez az együttműködés előségíti a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság közötti kapcsolatok fejlődését, a népeink közötti barátság erősítését, a világbéke megszilárdítását, az emberi haladás ügyét.

A két párt közötti együttműködésnek a teljes bizalom, őszinteség, egyenjogúság, önkéntesség, az egymás ügyeibe való be nem avatkozás, az elvi szempontokból kiinduló és a szocialista fejlődés érdekeit szem előtt tartó, építő az elvtársias bírálat szabadságát magában foglaló eszmecsere alapján kell fejlődnie. Ezen elvek következetes alkalmazása lehetetlenné teszi, hogy megismétlődjenek a múlt hibái, amelyek a munkásmozgalomnak súlyos kárt okoztak.

A Jugoszláv Kommunisták Szövetsége és a Magyar Dolgozók Pártja képviselői megállapodtak abban, hogy a gyakorlatban az együttműködés személyes érintkezés, eszmecsere, kiadványok cseréje, költségnős küldöttségek, pártmunkások találkozása és minden más, az együttműködés folyamán jelentkező és hasznosnak mutatkozó formában valósuljon meg. Hangsúlyozták a szélesebb véleménycsere szükségességét, az állami és társadalmi tevékenység terén szerzett tapasztalatok tanulmányozásának fontosságát. A szocialista fejlődés során szerzett gazdag tapasztalatok kicserélése, valamint szabad, önkéntes, minden kényszertől mentes felhasználása értékes segítséget nyújt a szocializmus ügyének az egyes országokban.

A Jugoszláv Kommunisták Szövetsége és a Magyar Dolgozók Pártja képviselői különös figyelmet szenteltek a két ország közötti viszony fejlesztését érintő kérdéseknek. Egyetértettek abban, hogy elő kell mozdítani a megfelelő szervek együttműködését, különösen gazdasági és kulturális téren, mivel e tekintetben széles lehetőségeink vannak, melyek feltárása és hasznosítása csak az utóbbi időben kezdődött meg. Az a tény, hogy szomszédos országainkat hagyományos gazdasági érdekek fűzik össze és hogy mindkét országban teljes erővel folyik a szocialista építés, kedvező körülményeket teremt gazdasági kapcsolataink további kiszélesítéséhez, különösen az ipar, a mezőgazdaság, az áruforgalom és a közlekedés terén. E célból elő kell mozdítani a megfelelő szervek és testületek *együttműködését*, az összes lehetőségek tanulmányozását, olyan egyezmények megkötését, amelyek megfelelnek mindkét fél érdekeinek. A két párt képviselői a kulturális együttműködés előmozdításának érdekében hangsúlyozták kulturális egyezmény megkötésének szükségességét is.

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége meghívást intézett a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottságához, hogy a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének delegációja tegyen látogatást Magyarországon. A Jugoszláv Kommunisták Szövetségének Központi Bizottsága ezt a meghívást elfogadta.

(MTI)

A néppel a szocializmus útján

A Népszava szerkesztősége ezúttal kinyilvánítja, hogy nem ért egyet Gerő Ernőnek a rádióban október 23-án este elhangzott beszédével és azt provokációra alkalmasnak, a munkásosztály megosztásának minősíti. Ennek a beszédnek legveszélyesebb hatása, hogy az országban tapasztalható politikai feszültség csökkentése, a súlyos kérdések megoldása helyett az elmúlt évek unos-untig ismert frázisait ismételgeti. Dolgozóink joggal várják el a párt Központi Vezetőségétől, hogy ezekben az órákban felelősségteljesen, a nép óhajainak és vágyainak megfelelően foglaljon állást, amint az pártunk történelmének legszebb szakaszaiban mindig történt.

Mint a munkásosztály lapja, szolidárisnak nyilvánítjuk magunkat a dolgozó nép becsületes követeléseivel, amelyek a szocialista demokratizmust erősítik, békés, boldog jövőnk útját munkálják. Ezért kijelentjük, nem vagyunk hajlandók fejbólintóan dolgozni olyan vezetés irányításával, amely Gerő Ernő módjára képtelen megoldani hazánk sorsdöntő kérdéseit. A Politikai Bizottság jelen összetételében bebizonyította, hogy képtelen a dolgozók helyes marxista—leninista szellemű vezetésére. Mélységesen elítéljük a karhatalmi szervek magatartását és követeljük a felelősök megbüntetését. Ugyanakkor élesen elhatároljuk magunkat minden meggondolatlan zavartkeltő kísérlettől. A dolgozó nép, a munkásosztály, a parasztság, az értelmiség, a jövőnket jelentő ifjúság érdekeit, vágyait szem előtt tartva, kivánunk tovább dolgozni azért, hogy e súlyos idők után független, szabad hazánkban kivirágozzék az igazi humanista, az emberek jólétét és szabadságát szolgáló szocialista demokrácia. A munkásosztály egészséges proletárinternacionalizmusa védi és biztosítja törhetetlen barátságunkat a Szovjetunió és minden szocializmust építő ország dolgozó népeivel. Szervezett dolgozóink öntudatos fegyelemmel állnak őrt s biztosítják a termelő munkát és mindenkivel szemben megvédik uralmukat.

A NÉPSZAVA SZERKESZTŐSÉGE

A SZOT elnökségének kiáltványa

Munkások, szervezett dolgozók!

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége tragikus órában szól hozzátok.

Kedd este tömegben jó szándékú, a népi demokráciáért, a szocializmus építéséért aggódó ifjúsági tömegek vonultak fel Budapest utcáin. A békésnek szánt tüntetést azonban felelőtlen elemek és provokátorok ellenforradalmi megmozdulássá igyekeztek átalakítani. Soviniszta, szovjetellenes jelszavak kiáltozásával sok, politikailag tapasztalatlan fiatalt maguk mellé állítottak. Nem egy helyen támadást intéztek a munkásosztály dicsőséges vörös zászlaja ellen, a proletár nemzetköziség vöröscsillaga ellen, gyalázták a pártot, pogromhangulatot szítottak, támadást vezettek a Rádió épülete ellen. Népi hatalmunk erélyes önvédelemre kényszerült — és meggyorsult az események tragikus kifejlődése: vért folyt Budapest utcáin.

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége kötelességének tartja, hogy e sorsdöntő órákban mozgósítsa és hareba hívja az ország közel kétmillió szervezett dolgozóját népi demokráciánk, szocializmust építő országunk vívmányainak védő?mére, a munkásosztály hatalmának, a munkás-paraszt szövetségnek megőrzésére és megszilárdítására.

Meggyőződésünk, hogy a Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége és a párt egész tagsága élére áll a dolgozók minden rétege ama jogos követelésének, hogy a XX. kongresszus és a júliusi határozatok szellemében késedelem és személyre való tekintet nélkül fel kell számolni mindenütt, és elsősorban a felső vezetésben a visszahúzó erőket, határozottan véget kell vetni a hónapok óta tartó huzavonának. Így a szervezett dolgozók teljes erejükkel állnak a Párt Központi Vezetősége mögött.

A magyar szervezett dolgozók teljes szolidaritásukat fejezik ki a proletár nemzetköziség szellemében a szocializmust építő országok és elsősorban a szocialista Szovjetunió dolgozó népei iránt. Hőn óhajtják, hogy szilárdítsuk meg és mélyítsük el barátságunkat ezen népekkel a teljes egyenjogúság, az egymás ügyeibe való be nem avatkozás elve alapján. A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége helytelennek tartja fennállló nemzetközi gazdasági kapcsolatainkt titokban tartását, már csak azért is, mert ezáltal az ellenséges erőknek módot adtunk arra, hogy konkolyt hintsenek dolgozó népünk és a szocializmust építő többi ország dolgozó népei közé.

Szervezett dolgozóink joggal várják el, hogy a párt és a kormány haladéktalanul felméri népgazdasági helyzetünket, és nem ábrándok, hanem a valóságos adottságok alapján dolgozza át a második ötéves tervet, alakítsa át népgazdaságunk egész szerkezetét. Le kell fektetni annak az új bérpolitikának az alapját, amely a megadott gazdasági teherbíró képesség keretei között biztosítja a megélhetéhez feltétlenül szükséges bért ipari, mezőgazdasági, alkalmazotti és értelmiségi dolgozóinknak. Le kell szögezni, hogy sorrendiségben az életszínvonal megalapozott emelését illeti az elsőbbség a népgazdaságot fejlesztő beruházásokkal szemben. Így dolgozóink — ismerve a való helyzetet és valóságos teherbíró képességünket — képesek lesznek szembeszállni minden túlzó követelésével, amely végső soron népi demokráciánk alapjait támadja meg.

Szervezett dolgozóink ne engedjék meg, hogy erejüket ellenséges célok érdekében lehessen felhasználni.

Utasítsanak vissza minden soviniszta, antiszemita, szovjetellenes propagandát és ugyanakkor harcoljanak szálljanak sikra a szocialista demokrácia, az üzemi demokrácia minél hatékonyabb továbbfejlesztéséért.

A szervezett dolgozók, szakszervezeteink maguk vegyék kezükbe a munkásifjúság szervezését. Üzemekben, hivatalokban, mezőgazdasági munkahelyeken alakítsák meg és támogassák az ifjúmunkások önálló szervezetét, amely alátámasztja a munkásosztály vezető szerepét, benne a munkásifjúság vezető szerepét népi demokráciánkban.

Szervezett dolgozóink, a magyar munkásmozgalom nagy hagyományaihoz és múltjához méltóan, öntudatosan és fegyelmezetten folytassák termelő munkájukat, ugyanakkor harcos elszántsággal védelmezzék népi demokráciánkat, gyorsítsák meg azon feltételek megteremtését, amelyek közepette hibáitól megszabadult pártunk maradéktalanul meg tud felelni vezető szerepének szocializmust építő hazánkban.

Október 23 története

„A lelkesedés és tettvágy párosuljon a józansággal és felelősségérzéssel"

— mondotta Nagy Imre az Országház előtt

Kedden országszerte szenvedélyes politikai légkörben tanácskoztak a fiatalok és üzemi munkások és a legkülönbözőbb szervezetek tagjai, hogy kinyilvánítsák álláspontjukat a politikai életünk sorsdöntő kérdéseiben. Lapunk más helyén ismertetjük az Irószövetség elnökségének kiáltványát. Anélkül, hogy a felsorolásban rangsort igyekeznénk adni, ismertetünk néhány más táviratot, üdvözletet, határozatot.

A Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkársága a lengyel Szejm ülésszakát köszöntötte. Távirata a többi között a következőket mondja: »A demokratizmus beteljesedéséért vívott küzdelemnek népeinkben nagy visszhangja támadt. *Ennek egy a forrása és egy a célja: az igazság becsülete, a szabadság szeretete, a haza függetlensége, a népek barátsága, hit és bizalom a szocializmus győzelmében. Önök most fontos időben tanácskoznak, fontos kérdésekről döntenek. A látóhatár tisztább. E levelünk is tanúskodjék együttérzésünkről,* legyen bizonysága *annak, hogy együtt járunk a jó úton.«*

Az MDP Borsod megyei pártbizottsága levelet küldött a párt Politikai Bizottságának. A levél tizennégy pontból áll, bírálja a július óta is tapasztalható huzavonát, s javasolja a többi között: »A Központi Vezetőség fontolja meg, nem kellene-e visszahívni a Politikai Bizottság több tagját, s egyes elvtársakat kizárni a KV-ből.« A megyei PB levele tájékoztatást kér a törvénytelen kivégzések előzményeiről és *javasolja a párt IV. kongresszusának gyors összehívását.* A mezőgazdasági gépészmérnöki főiskola tanácsa és pártszervezete kéri a Politikai Bizottság újjászervezését és kiegészítését *Nagy Imre* elvtárssal. Az MDP pártfőiskolájának kollektívája testvéri együttérzését kifejező táviratot küldött a Lengyel Egyesült Munkáspárt pártfőiskolájának. Ugyancsak forró üdvözletét küldte a pártfőiskola a DISZ Központi Vezetőségének is. Az egyetemi és főiskolai marxizmus—leninizmus tanszékek vezetői a Központi Vezetőség titkárságát kérték *a KV-ülés sürgős összehívására, a szocialista demokratizmus akadályainak eltávolítására.*

A délelőtt folyamán egymásután érkeztek a hírek a fiatalság felvonulásra készülődéséről. A Petőfi-kör vezetősége úgy határozott, *támogatja a felvonulást.* Közben az egyetemeken több helyen gyűlést tartottak a fiatalok s vitára bocsátották a délutáni felvonulás jelszavait. Ezek között szerepelt a többi között *március 15 pirosbetűs ünneppé nyilvánítása, Nagy Imre visszahelyezése a korábbi állami funkciójába, új vezetés megválasztása a pártban és a kormányban.* Az egyetemi ifjúság

(Folytatás a 3. oldalon)

Mit várnak a kutatók a vasas-szakszervezet XXII. kongresszusától?

A vasas-szakszervezethez tartozó kutatóintézetek dolgozói akkor számíthatnak arra, hogy mostohagyermekből édesgyermekké válnak, ha hallathatják hangjukat a vasasok XXII. kongresszusán. Ennek elősegítése érdekében a budapesti bizottság 24-én, szerda délután fél 6 órakor ankétot tart a kutatóintézetiek részére, hogy megbízásokat adhassanak kongresszusi küldöttüknek. Reméljük, hogy a budapesti vasasok Fiumei úti helyisége megtelik érdeklődő kutatóintézeti dolgozókkal.

Mint kongresszusi küldött szeretném az ankét sikerét néhány gondolattal előmozdítani. Mit is várnak a kutatóintézeti dolgozók ettől a kongresszustól? Minél több tettet, és a Központi Vezetőség júliusi és értelmiségi határozatának érvényesülését a szakszervezet munkájában.

A kutatóintézeti dolgozók tisztán látják, hogy saját sorsuk jobbrafordulása elsősorban az országos kérdések megoldásától függ: ezért azt várják, hogy a kongresszus tárgyalja meg a vasmunkások égető bérkérdését, emelje fel szavát a munkavédelem elhanyagolói, a bürokrácia és a helyenként mutatkozó mértéktelen túlóráztatás ellen. Kezdeményezze, hogy — a fiatalkorúakhoz hasonlóan — az idős munkások részére is biztosítsák a csökkentett munkaidőt, és ezt terjesszék ki a többgyermekes anyákra is.

A szakszervezet olyan szervezet legyen, amely a dolgozók jogos érdekeit védi, mint ahogy ezt a vasasok XX. kongresszusán nyolc évvel ezelőtt kimondták.

Dolgozóink joggal várják el, hogy szűnjék meg az értelmiség lebecsülése a vasasoknál is a Központi Vezetőség határozatának megfelelően. Nem véletlen az, hogy a Műszaki és Természettudományi Egyesületek szeptemberi kongresszusán osztatlan helyesléssel találkozó felszólalások hangzottak el, amelyek rámutattak: az iparági szakszervezetek nem védik megfelelően a műszaki és agrárértelmiség érdekeit.

Dolgozóink azt várják a kongresszustól: foglaljon állást, mit kíván és tud a maga kezében tartani a műszaki értelmiség érdekvédelméből és mit kíván átengedni a Műszaki és Természettudományos Egyesületeknek?

A kutatóintézeti dolgozókat több speciális kérdés is foglalkoztatja még. Ilyen a kutatóintézetek 40 órás munkahete, valamint kötetlen napi munkaidő beosztása, és az intézetek fizikai dolgozóinak, elsősorban a vasipari szakmunkásoknak a bérrendezése. Ne büntessék ezeket a dolgozókat, mert magasabb szakképzettséget vagy gondosságot igénylő munkát végeznek. Itt is érvényesülnie kellene az anyagi érdekeltség elvének. Megfelelő arányban kell részesedniük az üdültetésekből és a külföldi jutalomüdülésekből. Biztosítani kell, hogy a kutatóintézeti dolgozók ügyét a területi egyeztető bizottságban szakszervezeti részről kizárólag kutatóintézetiek képviseljék.

A szerdai ankét feladata, hogy ott a kutatóintézetek dolgozói kialakítsák végleges álláspontjukat, és határozati javaslat formájában a vasas-szakszervezet XXII. kongresszusa elé terjesszék.

Lakatos György,
a Híradástechnikai Ipari Kutató Intézet v.

A fesztivál záróhangversenye

A Bartók-fesztivál ünnepségeit *Mario Rossi* hangversenye fejezte be. A nagyszerű olasz karmester már előző estjén is valósággal lázba hozta a közönséget, második műsora szintén a legnagyobb közönségsiker jegyében zajlott le. Bár a bevezető Vivaldi-concerto az Állami Hangverseny Zenekar sok hibája miatt nem nyújtott teljes élvezetet, a hangverseny további számai a fesztivál legmaradandóbb élményei közé tartoztak.

Bartók II. zongoraversenyét *Cziffra György* játszotta. Tolmácsolása önmagában véve is nagyszerű teljesítmény volt; játéka nyomán a nem éppen könnyen áttekinthető, bonyolult mű teljesen tisztán, magávalragadóan szólalt meg. De tekintetbe kell vennünk Cziffra egyéni fejlődését is, néhány év előtti újra bemutatkozó hangversenyétől eddig a produkcióig. Művészünk most már szinte a teljes kibontakozáshoz ért el. A Bartók-muzsika differenciált lelkivilága nyitva áll előtte ... s úgy érezzük, ezzel nyitva áll útja a zeneirodalom minden stíluskorszaka, minden mestere felé is.

Befejezésül Brahms II. szimfóniája szólalt meg. Rossi ebben a műben is minden szépséget feltárt, az előadás méltó lezárása volt a sok örömet, sok szép hangversenyt nyújtó Bartók-fesztiválnak. Ha minden hangverseny ilyen szép lett volna, ilyen nagy művészi élményt adott volna a közönségnek, akkor lett volna a fesztivál igazán méltó Bartók nevéhez. De most, az ünnepségek után, felejtsük el a rossz szervezéseket, a gyengébben sikerült koncerteket és örüljünk annak, hogy Budapesten ismét nemzetközi vendégjárás, ünnepi hangversenysorozat tanúi voltunk. A következő fesztivál — reméljük — hibátlan lesz.

V. P.

A Tervhivatal pártbizottsága Berei Andor felmentését kéri

Az Országos Tervhivatal párt-végrehajtó bizottsága megtárgyalta az Országos Tervhivatal vezetésében fennálló *súlyos hiányosságokat* és olyan határozatokat hozott, hogy javasolja a Központi Vezetőségnek *Berei Andor elvtárs felmentését* az Országos Tervhivatal elnöki tiszte alól.

A végrehajtó bizottság az elnökhelyettesek jelenlétében közölte határozatát Berei elvtárssal. *A határozattal az elnökhelyettesek többsége egyetértett.* (MTI)

Hányféle igazság van Szolnok megyében?

A Szabad Nép 1956. június 12-i számában »Egy panaszos levél nyomában« című cikkében foglalkozott a kunhegyesi Sütőipari Vállalatnál leleplezett visszaélésekkel és a visszaéléseket leleplező **Grünbaum Imre** üldöztetésével. Elégtétellel vettük tudomásul, hogy az ügyészség végre vádat emelt a vállalat igazgatója, **Vajó Sándor** ellen, megállapítva, hogy »működése« nyomán a vállalatot 109 845 forint kár érte. Elégtétellel olvassuk a vádat a vállalatnál garázdálkodó sikkasztók, tolvajok, magánokirathamisítók ellen. Tudomásul kellett vennünk, hogy Grünbaum Imre ellen is vádat emeltek. Grünbaum Imre a vádirat szerint nem tolvaj, nem sikkasztó; nem okirathamisító, nem csaló. Egyetlen bűne, hogy képtelen volt megakadályozni a vállalat fosztogatását azon egyszerű oknál fogva, mert az igazgató és a vállalat főkönyvelője maga is érdekelve volt a bűncselekményekben.

Grünbaum — mint ismeretes — azonban nemcsak a vállalat igazgatójával és főkönyvelőjével találta magát szemben, amikor a jó gazda gondosságával leleplezni igyekezett a vállalatnál folyó manipulációkat. Amikor látta, hogy Vajó igazgató és Domokos főkönyvelő szabad teret enged a vállalatnál folyó szabad rablásnak, akkor kötelességéhez híven a vállalat felettes hatóságához, **Turóczi Ferencnéhez**, a megyei élelmiszeripari osztály vezetőjéhez fordult és elmondta gyanúját, valamint nehézségeit. Turócziné vizsgálatot ígért. Ígéretét nem tartotta meg.

Látva Turócziné közömbösségét, bejelentette a vállalatnál folyó gyanús üzelmeket Turócziné felettes hatóságának, az Élelmiszeripari Minisztériumnak. Turócziné csaknem nyomban a bejelentést követően Grünbaumot **egy évi** időtartamra **alacsonyabb munkakörbe** helyezte. **Vajó igazgató** pedig önkényes kilépőnek minősítette, új munkahelyéről kidobatták, szülővárosából kiüldözték, később budapesti munkahelyéről ismét kidobatták, s most végül vádat emeltek ellene.

Mint mondottuk, tudomásul vettük a Grünbaum ellen emelt vádat, a bíróság dolga eldönteni: óvta-e a társadalmi tulajdont vagy sem. **De miért nem történt vádemelés azok ellen, akik Grünbaumot elhallgattatni, bírálatát elfojtani igyekeztek?** Azok ellen, akik a bejelentőt üldözték? Talán kétféle igazság van Szolnok megyében? Egy a bejelentők számára és egy másik a bejelentők üldözői, a bírálat elfojtói számára?

A Szolnok megyei tanács végrehajtó bizottsága 102—3/1956. sz. határozatában megállapította, hogy Turócziné igyekezett Grünbaum bírálatát elfojtani és bejelentéseit az 1954. évi I. törvényben foglaltak ellenére sem vette figyelembe. Ehhez hozzáfűzhetjük, hogy Turócziné Grünbaummal szemben munkaviszonya körében és egyébként is hátrányos intézkedéseket tett, azért, mert a minisztérium figyelmét a vállalatnál folyó gyanús üzelmekre felhívta. Ez pedig az 1954. évi I. törvény 9. paragrafusa szerint: bűntett. A bejelentőt most a bíróság elé állítják. Álljon a bíróság elé a bejelentő üldözője is! Döntse el a bíróság: ki járt el a társadalmi tulajdon védelmének érdekében helyesen? Grünbaum Imre-e, aki többször is bejelentette, hogy a kunhegyesi Sütőipari Vállalatnál a társadalmi tulajdon veszélyeztetve van, vagy Turóczi Ferencné, aki Grünbaum bírálatát elfojtani igyekezett, őt minden rendelkezésre álló eszközzel üldözte és ezáltal lehetővé tette, hogy a vállalat fosztogatói még egy évig zavartalanul folytathassák üzelmeiket? Ahhoz azonban, hogy a bíróság ebben a kérdésben dönteni tudjon, nemcsak Grünbaum ellen, hanem Turócziné és társa, Zilahi Gyula, az élelmiszeripari osztály főkönyvelője ellen is vádat kellene emelni.

Falus Lajos,
az Élelmiszeripari Minisztérium koordináló csoportjának vezetője

Horváth József,
az Élelmiszeripari Minisztérium panaszirodájának vezetője

Világhíradó

A Szovjetunióban 1957-ben 2 millió gyermeket oltanak be gyermekparalízis ellen. (Humanité)

Albert E. Kahn cikket írt a Harvey Matusov perről. Matusov eredetileg McCarthy hamistanúja volt kommunista és más haladó amerikaiak elleni perekben. Később nyilvánosan elismerte, hogy hamisan vallott. Most öt évre ítélték a bíróság félrevezetése miatt. (Berliner Ztg.)

Argentínában letartóztattak 70 peronistát, akik fel akarták robbantani a Buenos-Ayres-i főerőművet. (N. Zürcher Ztg.)

A monopóliumok támadnak — címmel cikk jelent meg, amely ismerteti, hogy Nyugat-Németországban a legfontosabb közszükségleti cikkek árát emelték. Drágább a kenyér, a gáz, a villanyáram, a szén stb. (N. Deutschland)

Francia hadihajók az algériai partok előtt elfogták az Athos nevű yachtot, amely 4—5000 felkelő számára elegendő fegyvert és muníciót szállított. A fegyverszállítmányt állítólag az alexandriai kikötőben rakodták be, egyiptomi tisztek felügyelete mellett. Ez az egyiptomi—francia viszonyt még feszültebbé fogja tenni. (N. Zürcher Ztg.)

A bonni kormány nagyobb fegyvergyártási megrendelést juttatott egy külföldi cégnek. Ez cserébe jelentős anyagi eszközökkel támogatja Adenauer választási propagandáját. (Der Spiegel)

Kísérletek Belgiumban az egyre emelkedő drágulás megfékezésére (Drapeau Rouge).

A hitleri külügyminisztérium titkos iratainak legutolsó kötete Angliában megjelent. Adatai szerint a nácik megpróbálták az USA-t távoltartani a háborútól (Times).

Vasutasok – Élelmezésiek – Orvosok, egészségügyiek

SZAKSZERVEZETÉNEK HETI KÖZLEMÉNYEI

Jobb felkészülést a télre

A téli forgalomra való felkészülés napjaiban vagyunk. A múlt évek tapasztalata bebizonyította, hogy a budapesti igazgatóság dolgozói gondos felkészüléssel és helytállással biztosítani tudták a zavartalan vasúti forgalmat. Az idei télre való felkészülést nagyban segíti szakszervezetünk IV. kongresszusának határozata, amely meghatározta a szakszolgálati és mozgalmi szervek feladatait.

Elősegíti a munkát az a versenyszerű felkészülés, amelyet Záhony csomópont dolgozói kezdeményeztek. Igazgatóságunk területén elsők között a ferencvárosi csomópont dolgozói csatlakoztak. Példájukat követték a szolgálati ágak munkájának összehangolásában a győri és komáromi vasutas dolgozók is. A csatlakozás mellett néhány helyen elhanyagolják a közös feladatok meghatározását. Ez történt a szolnoki csomóponton is. Az állomás dolgozói a társszolgálati helyek dolgozóitól függetlenül — önállóan csatlakoztak a felhíváshoz. Szolnok állomás vezetői és dolgozói megfeledkeztek a később feltétlenül szükségessé váló együttműködésről. A zord télben csak a közös erőfeszítéssel végzett munka győzhet az elemi erőkkel szemben és csak így sikerülhet a műszaki elmaradottságból származó nehézségek leküzdése is.

Nagyon fontos, hogy a szolgálati vezetők a legnehezebb feladatok, a termelési mutatók teljesítése mellett is törődjenek a dolgozó emberrel. Okuljunk az elmúlt évek hibáiból, s még a tél beállta előtt biztosítsák a védőruhákat és gondoskodjanak a védőételek és italok utasításszerű szolgáltatásának előkészítéséről.

Az üzemi bizottságok a télre való felkészülés idején is szerezzenek érvényt a törvények betartásának. Védjék a dolgozók érdekeit, egészségét. Helyes intézkedésekkel előzzék meg a munkavédelmi felkészületlenségekből eredő baleseteket és sérüléseket.

Nincs minden rendben a vasúti dolgozókról való gondoskodásban, a munka- és egészségvédelemben. A havi üzemszemléket nem minden szolgálati helyen tartják meg az előírt időben. A késve tartott üzemszemléken megállapított hibák megszüntetésével még jobban késlekednek. Huzavona tapasztalható számos szolgálati helyen az egészségvédelmi feladatok megoldásánál is. Budapest Déli pályaudvaron például hosszú idő óta húzódik az egyik szolgálati helyen az ivóvíz biztosítása.

A kocsilakatos-laktanya tisztántartásának gyors megoldása több üzemszemlén felmerült. A Keleti Műszaki Kocsihivatal akkumulátor-üzemében nincs ventillátor és három hónap óta gázos, savas, egészségre ártalmas körülmények között dolgoznak a munkások. Mindezeket megállapították minden üzemszemlén. A szakszervezet területi bizottságának figyelmeztetése ellenére sem változott a helyzet. Meddig várjanak még a dolgozók az igazgatóság IV. osztályának »jótékony« intézkedésére?

Az elmúlt télen sok bosszúságot okozott, hogy a legnagyobb hideg idején jelentek meg intézkedések a védőételek és italok szolgáltatásának szabályozásáról. A 20 fokos hidegben, nem rendeletre, hanem védőételre és italra van szükség. Olyan munkát várunk a vasúti főosztálytól, amely nem ad okot a kétkedésre és bizonytalanságra.

Doma Sándor
munkavédelmi felügyelő

Élénk viták a hajdúsági élelmiszeripari üzemekben

A Hajdú megyei élelmiszeripari üzemek dolgozói taggyűléseken vitatták meg az ÉDOSZ III. kongresszusának határozatát és a SZOT határozattervezetét. A vitát röviden azzal lehetne összefoglalni: a dolgozók egyetértenek a határozattal és a határozattervezettel, de a határozatok végrehajtására biztosítékot kívánnak. Egészségesnek, helyesnek tartják az üzemek önállóságának növelését, azonban nem óhajtanak látszatönállóságot. Nem kívánják, hogy az eddigi miniszteriális parancsolgató bürokráciát most más ruhába öltöztetve sózzák a nyakukba.

Néhány vállalatnál — a Debreceni Dohánygyárban, a Hajdúnánási Malomban, a Debreceni Sütőipari Vállalatnál — a gazdasági vezetők és a szakszervezeti tagság között élénk vita alakult ki arról: vajon az üzemi bizottságok képesek-e ellátni a nagyobb feladatokat? Nyíri és Gál elvtársak, a Debreceni Sütőipari Vállalattól hangsúlyozták: a dolgozók zöme úgy látja, hogy a szakszervezetek elég erősek, felkészültek arra, hogy részt vegyenek a vállalat irányításában, nagyobb beleszólásuk legyen a vezetésbe és bátrabban lépjenek fel a dolgozók érdekeinek védelmében. De ennek előfeltétele, hogy a szakszervezetek a jövőben ne csak állami feladatokkal foglalkozzanak, hanem mindenekelőtt a dolgozók problémáinak, ügyes-bajos dolgainak megoldásával.

Nyíltan és őszintén beszéltek a dolgozók a szakszervezet iránti bizalomról is. Az üzemi bizottságok részére nagyobb önállóságot követeltek. Nem gyámkodást, nem utasítgatást, hanem módszerbeli segítséget igényelnek az üzemi bizottságok az ÉDOSZ Hajdú megyei területi bizottságától.

Még csak néhány lépést tettünk e rövid időszak alatt a szakszervezeti élet demokratizálásában, de máris kezdeti eredmények, a mozgalom felfrissülése tapasztalható a Hajdúságban. A szakszervezetünk III. kongresszusán hozott határozatok valóraváltása a minőségi bérezés, a természetbeni juttatás bevezetése bizonyára tovább erősíti a dolgozók bizalmát.

Lőrinczi János,
az ÉDOSZ
Hajdú-Bihar megyei
tb elnöke

Feladatunk: az általános műveltség növelése

A területi bizottságok kultúrfelelősei és az üzemi kultúrotthon-igazgatók október 22-én aktívaülésen tárgyalták meg a SZOT IX. teljes ülésén hozott határozatból adódó kultúrnevelési feladatokat. Egyöntetű volt a vélemény, hogy az általános műveltséget növelni kell. A Baranya megyeiek célul tűzték, hogy az üzemekben még megtalálható analfabétizmust felszámolják. Pest megyében is — a dolgozók kezdeményezésére — általános iskolát indítottak néhány üzemben. Ennek a terjesztését, a továbbtanulók jogainak biztosítását és segítését jelölték meg feladatul az egész ipar területén. Élénk vita volt arról is, hogy a könyvtár-mozgalom központosításának melyik formája biztosítja legjobban az olvasómozgalom fellendülését.

Várhelyi László

A gyógyszerészek nagyobb megbecsüléséről

Az Egészségügyi Minisztérium kollégiuma szeptemberben szakszervezeti és szakcsoporti vezetők, valamint gyakorló gyógyszerészek bevonásával megvitatta a gyógyszerészek helyzetét, élet- és munkakörülményeit. A kollégiumi anyagot a minisztérium pártbizottságának kezdeményezésére brigádvizsgálat alapján készítették és ebben szakszervezetünk jelentős munkát végzett. *Több javaslatunkat az egészségügyi miniszter határozattá emelte.* A kollégiumi határozat elvi bevezetője a többi között a következőket mondja ki:

A gyógyszerészet az egészségügy szerves része

»A gyógyszerészek politikai, társadalmi, gazdasági fejlődését az elmúlt évek során egyrészt az általános politikai helyzetből, másrészt különösen a gyógyszerészekkel szembeni szektás politikai állásfoglalásból adódó hiányosságok akadályozták és fékezték.

Le kell szögezni azt a minden vonatkozásban követendő elvet, hogy a gyógyszerészet a magyar egészségügy szoros és szerves része. Az egészségügy vezetésében, irányításában gondoskodni kell ennek az elvnek gyakorlati érvényesítéséről. Okszerűen következik ebből az elvi állásfoglalásból, hogy *az orvosok és a gyógyszerészek között különbséget tenni nem lehet,* mert mindkét réteg értelmiségi dolgozó és politikai, társadalmi, gazdasági szempontból — figyelembe véve az egészségügy területén elfoglalt helyzetből folyó szükségszerű különbözőségeket — azonos elbírálást igényel.«

Sok olyan feladatot tartalmaz, amelynek megoldását, ha kevés eredménnyel vagy eredménytelenül, korábban is szorgalmaztuk. Éppen ezért *a határozatokkal egyetértünk és megteszünk mindent azok megvalósításáért.*

Nyugdíj, korpótlék, prémizálás

Ujabb javaslatot dolgoztunk ki a gyógyszerészek és özvegyeik nyugdíjának rendezésére és eljuttattuk az országgyűlés szociális, egészségügyi bizottságához, valamint a SZOT társadalombiztosítási főosztályához. Már ez év tavaszán javasoltuk a Minisztertanácsnak — és lépéseket is tettünk annak érdekében —, hogy *a gyógyszerészek szolgálati idejét is a diploma keltétől számítsák.* Ez megoldaná a rendezetlen szabadság és korpótlék problémákat is. Javaslatot dolgoztunk ki a gyógyszertári munka prémizálására. Kértük, hogy *biztosítsák a hetenként kétszeri köpenymosatást,* a gyógyszertári vezetők értekezleteit negyedévenként tartsák stb.

Október végén megyei gyógyszerész-értekezleteken ismertetik a kollégium ülésének teljes anyagát és a határozatokat. A gyógyszerészek így teljes egészében megismerhetik a minisztérium és a szakszervezet terveit és javaslataikkal, további helytállásukkal segítséget nyújthatnak ahhoz, hogy az erkölcsi és anyagi megbecsülésüket szolgáló intézkedések eredményesen megvalósuljanak.

Dr. Kádár Tibor,
a szakszervezet munkatársa

Október 23 története

(Folytatás az 1. oldalról)

követeléseihez csatlakozott a Petőfi katonai akadémia kollektívája, a Zrínyi Miklós katonai akadémia nyílt gyűlése. Közben mindenütt folyt a gyűlésre készülődés, melyet azonban megzavart az a közlemény, mely szerint a belügyminiszter minden felvonulást és gyűlést megtiltott. *A DISZ Központi Vezetőségének intéző bizottsága és a Petőfi-kör, valamint más szervek közbenjárására ezt a gyűlésiltalmat feloldották.* A DISZ KV tagjai egyhangúlag elhatározták, hogy részt vesznek a felvonuláson. A Műszaki Egyetemen *Fekete Mihály* belügyminiszterhelyettes jelentette be a gyűlésiltalom feloldását. Rövidesen mindenütt megalakult a fiatalok sokezres menete, élén egyetemi diákbizottság koszorújával. A budai Dunaparton vonultak a Bem József térig. Közben a másik oldalon is megindultak a fiatalok az egyetemekről nemzetiszínű zászlók alatt.

A Bem-szobor az első állomás

A Petőfi-szobornál elénekelték a Kossuth-nótát. *Sinkovics Imre* elszavalta a Talpra magyart és felolvasta a tanulóifjúság követeléseit, néhány perccel később *Veres Péter* az írószövetség kiáltványát ismertette.

Ezután a közben többtízezresre gyarapodott menet a *Bem-szoborhoz* vonult, s a tábornok szobra körül csakhamar hatalmas tömeg hallgatta végig az írók kiáltványát és énekelte el együtt a Himnuszt és a Szózatot. Körös-körül minden épületre kitűztek a nemzeti zászlót, közte a Bem József-laktanyára is. *Bessenyei Ferenc* Kossuth-díjas színművész a Szózatot szavalta, a Lengyel Írószövetség küldötte köszöntötte a demokratikus jogokért harcoló magyar dolgozókat. *Déry Tibor* író arra kérte a tömeget, vonuljon zárt rendben, fegyelmezetten a parlament elé.

A parlament előtt

Mire a tömeg ideért, már százezernél nagyobbra nőtt. A tömeggyűlést azonban nem lehetett megkezdeni hangerősítő berendezés hiányában és a később megérkező rendőrségi hangerősítő kocsi sem vált be. A tömeg türelmesen várt annak az ígéretnek teljesítésére, hogy a Belügyminisztérium hangerősítőket szervel fel a téren és akkor megkezdődnek a beszédek. Időközben a Himnusz, a Szózat, a Talpra magyar hangzott el és a tömeg fegyelmezett tüntetését csak néhány helyen zavarták meg rosszízű beszólások. Eközben Gerő Ernő lemondását követelte a gyűlés sok tízezer résztvevője, új kormány megalakítását sürgette Nagy Imrével az élén. A tömeg egyre gyarapodott, egészen addig, amíg már a besötétedéskor a parlament lépcsősorán megjelent Nagy Imre elvtárs.

Csepelen a csőgyári fiatalok anketon beszélnek meg kedd délután az egyetemisták felhívását. Lényegében egyetértettek az egyetemisták követeléseivel és abban állapodtak meg, hogy felveszik velük a kapcsolatot, közösen akarnak küzdeni a szocialista demokratizmusért.

Az esti órákban, a parlament előtt összegyűlt egyetemisták és hozzájuk csatlakozott dolgozó tömegek kívánságára, megjelent *Nagy Imre*. Az egybegyűltekhez rövid beszédet intézett, amelynek szövegét az alábbiakban közöljük. (A szöveg nem teljesen szó szerinti, mert a hang az ismételten felzúgó morajlásban sokszor elveszett.)

»Elvtársak, kedves Barátaim!

Szeretettel üdvözlöm a megjelenteket. Minden nagyrabecsülésem a magyar demokratikus ifjúság, amely a mai demokratikus megmozdulásával és tettrekészségével elő akarja segíteni az akadályok leküzdését a szocialista demokratizmus továbbfejlesztése útjából. (Közbekiáltások: Lássuk Nagy Imrét! Egy kis fény megvilágítja az egyik harmadik emeleti erkélyt és a parlament nemzeti színű lobogója alatt! Nagy Imre integető kezét látjuk.) *A lelkesedésnek és tettvágynak azonban párosulnia kell a józansággal és felelősségérzéssel.* Ennek hiánya nagy károkat tehet eddigi demokratikus vívmányainkban, demokráciánk eddig elért eredményeiben. (Zúgott a tömeg: Nem engedjük!) Vannak, akik ennek a kibontakozásnak az élére állnak, akik ezen fáradoznak. *A kibontakozás lehetősége pedig a párton belüli tárgyalás és tisztázás útja.* Éppen ezért mindennél fontosabb megőrizni józanságunkat! Felelősségérzéssel és józansággal kell haladnunk ezen az úton előre és előre is fogunk haladni. *Az alkotmányos rend és fegyelem megőrzése a célunk,* s ezen az úton előre akarunk és előre is fogunk menni *A Központi Vezetőség* rövidesen, még ezekben a napokban meghozza a döntést, amely szilárd alapot teremt szabad, független, szocialista hazánk megteremtése érdekében. A kormány sem késlekedik a kibontakozással. (Zaj, moraj.)

Kedves Barátaim! Engem azért hívtak, hogy mondjam meg a véleményemet. Tehát véleményemet akarom nyilvánítani! Hallgassatok rám! Azt hiszem, szavaimban még nem csalatkoztatok! (Zúg a tömeg. Helyeslő moraj: Ugy van! Ugy van!) *Bizom abban és nektek is bízni kell abban, hogy a parlament alkotmányos úton elhárítja az akadályokat és napirendre kerülnek azok a demokratikus szempontok, amelyeket megkövetelnek az események! Éljen a párt! Éljen a népköztársaság!* (A tömeg tovább morajlik, Nagy Imrét akarja még hallani.) ...Bizom abban, hogy a fegyelem és a rend terén kommunistákhoz és magyar hazafiakhoz méltóan viselkedtek. Fogadjatok nekem szót és rendben, fegyelmezetten vegyünk most búcsút egymástól. (További moraj, helyenként éles fütty, részben azért, mert rossz a megafon és nem lehet jól érteni Nagy Imre szavait.

— Bízzunk a jövőben — hallani ismét Nagy Imre hangját — és abban az erőben és igyekezetben, amelyek engem is eltöltenek, s amely alapja kell, hogy legyen jövőnk, a szocialista demokratizmus kibontakozásának. *Ismételten hangsúlyozom: a józanságra mindennél nagyobb szükség van.* Most pedig énekeljük el a Himnuszt.

És a több tízezres tömeg ajkán felcsendült a Himnusz. A tömeg tiszta szívből, bizakodással, fennhangon énekel. Azután kiáltott az erkélyen a fény és az emberek haza indultak.

*

A késő esti órákban *a tüntető tömeg — több tízezer ember — ledöntötte a Városliget peremén álló Sztálin szobrot.*

Az esti tüntetés sajnálatos következményeként a Rádió épülete körül és másutt is lövöldözésre került sor, amelynek sajnos több halott és sebesült áldozata van.

Vidéki értesüléseink szerint *Pécsett* a szegedi MEFESZ-küldöttség is megjelent az egyetemen. A fiatalok hangsúlyozták, hogy MEFESZ-szervezetük megalakítása után az eddiginél *még szorosabbá akarják fűzni a kapcsolatot a munkás- és parasztfiatalokkal. Sopronban* a tüntető egyetemisták megkoszorúzták az 1848-as hősök emlékművét. Itt is megalakult a MEFESZ, s úgy döntött, kapcsolatot teremt a lengyel ifjúsággal. A *miskolci* Műszaki Egyetem diákparlamentje állásfoglalt a halogatás ellen és felszólította a dióspyőri üzemek fiataljait, csatlakozzon a követelésekhez. *Debrecenben* háromezer diák vonult a megyei PB elé. Ez itt küldöttségük ismertette követeléseit. Elérték, hogy a helyi Néplap szerkesztősége különkiadásban ismertette követeléseiket. Veszprém vegyipari egyetemistái a fentiekhez hasonló követelésekért álltak ki.

A Bem szobor előtt (Gonda György felvétele)

A magyar írók kiáltványa!

Történelmi sorsfordulóhoz érkeztünk. Ebben a forradalmi helyzetben csak akkor tudunk helytállni, ha az egész dolgozó magyar nép fegyelmezetten egy táborba tömörül.

A párt és az állam vezetői mindeddig nem adtak életképes programot, ezért azok felelősek, akik a szocialista demokrácia kibontakoztatása helyett konokul a Sztálin- és *Rákosi-féle* terrorrendszer visszaállítására szervezkedtek és szervezkednek. Mi, magyar írók, a következő hét pontban fogalmaztuk meg: *mit kíván a magyar nemzet:*

1. Önálló nemzeti politikát a szocializmus eszméje alapján, a lenini elvek szerint rendezzék el viszonyunkat valamennyi országgal, mindenekelőtt a Szovjetunióval és a népi demokráciákkal. Felül kell vizsgálni az államközi egyezményeket és a gazdasági szerződéseket a nemzetek egyenjogúsága jegyében.

2. Véget kell vetni a népek barátságát zavaró nemzetiségi politikának. Azt akarjuk, hogy barátságunk szövetségeseinkkel, a Szovjetunióval, a népi demokratikus országokkal őszinte és igaz legyen. Ez csakis a lenini elvek megvalósításával lehetséges.

3. Nyíltan fel kell tárni az ország gazdasági helyzetét, a válságból csak akkor tudunk kijutni, ha a munkásság, a parasztság és az értelmiség vére az őt megillető szerephez jut az ország politikai, társadalmi és gazdasági életének irányításában.

4. Az üzemeket a munkások és a szakemberek vezessék. Újjá kell formálni a jelenlegi bér- és normarendszert, a megalázó társadalombiztosítást stb. A szakszervezetek legyenek a magyar munkásosztály valóságos érdekképviseleti szervezetei.

5. Új alapokra kell helyezni parasztpolitikánkat, mind a termelőszövetkezetekben, mind az egyéni gazdaságokban, biztosítani kell a parasztság önrendelkezési jogát. Meg kell végre teremteni a szövetkezés önkéntességének politikai és gazdasági feltételeit. Fokozatosan át kell térni a mostani begyűjtési és adózási rendszerről a szabad szocialista termelést és árucserét biztosító rendszerre.

6. Mindennek a feltétele az, hogy a párt és az állam vezetésében alapvető szerkezeti és személyi változások történjenek. El kell távolítani közéletünkből a restaurációra törekvő Rákosi-klikket. Mélló helyére kell állítani Nagy Imrét, a tiszta és bátor kommunistát, akiben a magyar nép megbízik. Továbbá mindazokat, akik az elmúlt években következetesen harcoltak a szocialista demokráciáért. Ugyanakkor határozotan fel kell lépni minden ellenforradalmi szándék és kísérlet ellen.

7. A kibontakozás megköveteli, hogy a Hazafias Népfront a magyar társadalom dolgozó rétegeinek politikai képviselete legyen. Választási rendszerünket olyanná kell formálni, hogy az megfeleljen a szocialista demokrácia követelményeinek. Az országgyűlésbe, a tanácsokba és minden önkormányzati szervbe a nép szabadon, titkosan válassza meg képviselőit.

Hisszük, hogy szavunkban a nemzet lelkiismerete szólal meg.

Budapest, 1956. október 23.

A Magyar Írók Szövetsége

(MTI)

A BARÁTSÁG ÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS OKMÁNYA

Nagyfontosságú — nyugodtan mondhatjuk: történelmi fontosságú — okmány a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottsága képviselői és a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége képviselői között lefolyt megbeszélésekről kiadott záróközlemény. Ezzel a közleménnyel a magyar—jugoszláv viszony fordulóponthoz érkezett. Az MDP és a JKSZ, a szocializmust építő két szomszédos ország vezető erői között helyreállott a teljes bizalom.

Őszinteség, elvtársi együttműködés és kölcsönös bizalom — röviden ebben fejezhető ki a közös közlemény lényege. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a szocializmus ügye, a nemzetközi munkásmozgalom fejlődése, a két szomszédos ország barátságának szorosabbra fűzése és a béke megóvása érdekében a magyar és a jugoszláv testvérpárt gyümölcsöző, termékeny együttműködést kíván folytatni.

Ennek az együttműködésnek a teljes bizalom, őszinteség, egyenjogúság, önkéntesség, az egymás ügyeibe való be nem avatkozás, az elvi szempontokból kiinduló és a szocialista fejlődés érdekeit szem előtt tartó építő, s az elvtársias bírálat szabadságát magában foglaló eszmecsere alapján kell fejlődnie. Ezen elvek következetes alkalmazása — hangsúlyozza a közlemény — lehetetlenné teszi, hogy megismétlődjenek a múlt hibái, amelyek a munkásmozgalomnak súlyos kárt okoztak;

A magyar párt és a magyar nép a maga részéről mindent megtett, hogy végérvényesen és visszavonhatatlanul eltűnjenek mindazok az elemek, amelyek következtében országaink, pártjaink és népeink viszonyában a múltban történt sajnálatos eseményekre sor kerülhetett. Szilárd elhatározásunk, hogy *mint a szemünk fényét, óvjuk a két szomszéd nép testvéri barátságát és pártjaink elvtársi együttműködését.*

A záróközlemény az együttműködés konkrét formáit is meghatározza. A személyes érintkezés, eszmecserék, kiadványok cseréje, küldöttségek és pártmunkások találkozása, a szocialista tapasztalatcsere — mindez olyan lehetőségeket biztosít, amelyekkel élve, tovább gazdagíthatjuk a szocialista fejlődést, mindkét ország és az egész nemzetközi munkásmozgalom javára. Széleskörű lehetőségek állnak előttünk a gazdasági és kulturális kapcsolatok további fejlesztésére is, s örömmel üdvözöljük a közleménynek azokat az utalásait, amelyek e vonatkozásban újabb biztató perspektívákat tárnak elénk.

A magyar—jugoszláv pártközi tárgyalások mellett sikeresen folytak le a két ország *szakszervezeti vezetőinek* a megbeszélései is. A magyar szervezett dolgozók és a magyar szakszervezetek sokat várnak a két ország szakszervezeti közötti együttműködés fejlesztésétől.

Különösen ki kell emelnünk az MDP és a JKSZ közleményéből *az elvtársi eszmecsere és a szocialista tapasztalatcsere* rendkívül nagy jelentőségét. Most, amikor szerte a világon széles fronton bontakozik ki a szocializmus erőinek gyarapodása, most, amikor eleven és termékeny vitákban győzedelmeskedik az új a régi felett, az alkotó marxizmus—leninizmus a begyepesedett dogmák felett, most, amikor egészségesen pezsegnek a társadalmi haladás, a szocializmus ügyét előrevivő további elméleti viták, különösen nagy a jelentősége a tapasztalatok kicserélésének és a vélemények elvtársi megvitatásának: Most, amikor megújuló erővel érvényesülnek a proletárinternacionalizmus magasztos elvei, nem lehet eléggé hangsúlyozni annak a jelentőségét, hogy a szocializmus építéséért harcoló pártok kölcsönös együttműködésének és elvtársi viszonyának kérdésében az MDP és a JKSZ teljes megegyezésre jutott a két párt kapcsolatait illetően.

Az MDP és a JKSZ közös közleménye nagy, pozitív hozzájárulás a nemzetközi munkásmozgalom további fejlődéséhez, a béke és a barátság eszméinek megszilárdításához, s a két szomszéd nép testvéri, elvtársi kapcsolatainak további gyorsütemű kibontakozásához. Ezért üdvözli az egész dolgozó magyar nép szíve minden melegével a magyar és a jugoszláv párt közös közleményét.

Gedeon Pál

A DISZ Központi Vezetőségének közleménye

A DISZ Központi Vezetősége, átérezve az ifjúság felelősségét a jelenlegi helyzet kibontakozásában, az alábbiakban foglalt állást a tegnap történtekkel és az ifjúság további feladataival kapcsolatban.

Örömmel üdvözöljük az ifjúság, különösen az egyetemek és főiskolák ifjúságának az elmúlt hetekben kibontakozott nagy politikai aktivitását, felelősségteljes állásfoglalását az ország nagy kérdéseiben. Bár nem tartottuk teljesen megnyugtatónak azt, hogy követeléseinek utcai tüntetésben kívánnak hangot adni, de tegnap délben, amikor a rádió hírül adta a belügyminiszteri rendeletet a felvonulás betiltásáról, a DISZ KV-e az elsők között indított küldöttséget a budapesti pártbizottságnak, a Szabad Nép, a Szabad Ifjúság szerkesztősége és a DISZ Petőfi-körének küldöttségével együtt tiltakozásként e rendelkezés ellen. E fellépések hatása volt a belügyminiszteri rendelet visszavonása. Délután 2 órakor összeült a DISZ Központi Vezetősége s miután elfogadta a Lengyel Ifjúsági Szövetséghez szóló üdvözlő táviratot, úgy határozott, hogy ülését megszakítja és testületileg részt vesz az ifjúság tüntetésében. Így is történt. A DISZ KV tagjai ott voltak az ifjúság soraiban, egyetértve az ifjúság számos, jogos követelésével. A tüntetés, amelynek indítéka az ifjúság és a nép jogos törekvései és követelései voltak, a szocialista demokratizmus egészséges megnyilvánulásaként kezdődött. A későbbiek során azonban a fiatalok zárt soral közé a tüntetésbe fasiszta elemek is bekapcsolódtak, akiknek sikerült nacionalista jelszavakkal e tömegek egy részét félrevezetni s a munkásosztály leszebb jelképeit, a vörös zászlót és a vörös csillagot gyalázni. Mindezekhez semmi köze az ifjúságnak, amely szocialista demokráciát, a nemzet megújhodását és nem polgári restaurációt kíván.

Mégis meg kell állapítani, hogy a tegnapi helyzet kialakulásának alapvető oka az a tarthatatlan huzavona, amelyet a Politikai Bizottság tanúsított a sürgős kibontakozást kívánó helyzetben. Pártunk és kormányunk jelenlegi összetételű vezetése az utolsó napokig nem foglalt határozottan állást a kibontakozás további útjával kapcsolatosan. Nem volt képes egy határozott, konstruktív programot a nép elé terjeszteni, amely biztosítaná hazánk további demokratizálódását, a sürgős gazdasági intézkedések megoldását, a szocializmus magyar útjának kidolgozását és ennek alapján a párt és a dolgozó nép egységét. Ezt váltott ki dolgozó népünk, ifjúságunk körében nagyfokú elégedetlenséget.

A DISZ Központi Vezetősége éppen ezért a legsürgősebb teendőnek azt tartja, hogy a párt Központi Vezetősége megtegye a szükséges intézkedéseket, lépjen elő a szocializmus építésének átfogó programjával és biztosítson ehhez az elmúlt években kipróbált elvtársak bevonásával olyan párt- és állami vezetést, amely élvezi a nép bizalmát s képes következetesen végrehajtani a kitűzött programot.

Azzal fordulunk az egész magyar ifjúsághoz, hogy őrizze meg nyugalmát, semmiféle utcai tüntetésben ne vegyen részt, de ugyanakkor éberen őrködjék afelett, hogy igazi harcunkat ne gátolhassák meg se fasiszta, rendszerellenes provokációkkal, demagógiával, sem a régi Rákosi-féle politika visszaállításának kísérletével.

DISZ Központi Vezetősége (MTI)

HÍREK

OKTÓBER 24, SZERDA

Nap kel 6,16, nyugszik 16,41
Hold kel 20,23, nyugszik 11,10

MA: SALAMON, RAFAEL
HOLNAP: BLANKA

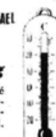

Tart a nappali enyheség

Várható időjárás: csendes, párás, sokfelé ködös idő. Egy-két helyen ködszitálás. Nappali enyheség. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 17—20 fok között, néhány helyen 17 fok alatt.

A Duna vízállása kedd reggel Budapestnél 220 centiméter.

Külföldi csomagok nemzetközi üzérek kezében

Az utóbbi időben számosan felkeresték az IKKA-t és azt sérelmezték, hogy külföldi rokonaik pénzt vagy csomagot küldtek, de azokat nem kapták meg. A közvélemény tájékoztatására *Moll Lajos,* az IKKA vezetője a többi között a következőket mondotta:

— A kézhez nem kapott küldeményeket nem legális úton, nem az IKKA útján adták fel. Nálunk hiába keresik azt, aminek továbbításával meg sem bíztak bennünket. Az elveszett ajándékok ugyanis rendszerint nem becsületes emberek kezébe, hanem nemzetközi üzérekhez kerülnek és sok jóhiszemű rokon jut ezek hálójába. A bíróság az elmúlt hetekben tárgyalta egy ilyen csempészbanda ügyét, amelynek tizennyolc tagja volt.

—o—

— Budapest Főváros Tanácsa november 9-én ülést tart. Az ülésen Pongrácz Kálmán, a végrehajtó bizottság elnöke beszámol Budapest fejlesztésének első félévi eredményéről. Tájékoztatja a tanácstagokat arról is, hogyan készült fel a főváros a téli hónapokra.

— 14—16 éves lányok munkát kaphatnak bölcsődékben és csecsemőotthonokban. Munkaidejük napi négy óra és havi 300 forint fizetést kapnak. Azok, akik ilyen munkára vállalkoznak, a kerületi tanácsok egészségügyi osztályainál jelentkezzenek.

— **»A budapesti telefon bölcsőkora«** címmel kiállítás nyílt a Posta Múzeumban. A kiállítás november 12-ig szerdán és vasárnap 9—14 óra között tekinthető meg.

— A. L. Szidorov, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Történettudományi Intézetének igazgatója október 25-én 16 órakor »A szovjet történettudomány helyzete a XV. kongresszus után« címmel előadást tart a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetében. (V., Belgrád rakpart 5.)

Vegyipari tanulóképzés

A vegyipari üzemek régi kívánsága, hogy számukra is képezzenek szakmunkásokat. Ezért az MTH és a Vegyipari Minisztérium nemrégiben tárgyalt a vegyipari szakmunkásképzésről. A tervek szerint a következő tanévben megkezdik a gyógyszer- és kőolajipar, 1958-ban pedig a szervetlen vegyipari tanulóképzést. Az üzemek felajánlották, ha az MTH iskolát létesít a vegyipari tanulók részére, a gyárak tanműhelyeket és tanlaboratóriumokat szerelnek fel. A jövő évben egyenlőre 48 gyógyszeripari tanuló képzését kezdik meg.

—o—

— *MÁSODTERMÉSŰ ALMA ÉRIK a gyümölcstermesztéséről híres Csongrád megyei Szatymaz községben. Molnár Elek gazdálkodó almáskertjében jónéhány fa ismét virágba borult és termést is hozott. A tyúktojás nagyságú almák már vérpirosak, s ha a mostanihoz hasonló meleg lesz az időjárás, meg is érnek.*

Új! Sok újfajta háztartási tisztítószer jelenik meg e héten az üzletekben. Forgalomba kerül a habzó szóda, amely kitűnő virágyítószer, az Ultra nevű mosogatószer, amely minden eddigi hasonló tisztítószert felülmúl jótulajdonságaival, valamint a Csillag nevű új cipőtisztító-paszta is, fekete, barna és fehér színekben.

— Rádióaktív foszforizotópot a napokban először használtak a Pécsi Orvostudományi Egyetem idegklinikáján agydaganat esetében szükségessé vált műtéti eljárásnál. Még az idén a belgyógyászatban is megkezdik Pécsett a rádióizotópos gyógyeljárás alkalmazását, elsősorban a pajzsmirigy megbetegedések gyógyításában.

— Az osztrák kormány agrárpolitikája csak a nagybirtokosoknak kedvez. A kisparaszti gazdaságok nem bírják a versenyt, egyre több kisgazda hagyja ott földjét (Öst. Volksstimme).

Ankét a Begyűjtési Minisztériumban

A Begyűjtési Minisztérium pártbizottsága kedden ankéton tárgyalta meg azt a javaslatot, amelyet *a felsőbb szervek elé kívánnak terjeszteni a begyűjtési rendszer javítása érdekében.* A javaslat, melyet Szobek András miniszter ismertetett, fontos kérdések felülvizsgálását javasolja. Egyrészt a kenyérgabona-beadás adójellegének csökkentését, másrészt a sertés-magánvágások utáni zsírbeszolgáltatási kötelezettség megszüntetését; a szociális kedvezmények rendezését; a tsz-ek ötszázalékos beadási kedvezményének biztosítását; a rizsbeadás tényleges terméseredményekre való alapozását és a begyűjtési rendszer fejlesztésével összefüggő problémák folyamatos megoldását. Ez utóbbiak közé tartozik *a termelési érdekeltség megszilárdítása,* az árrendszerben mutatkozó aránytalanságok rendezése és az állami szektorok takarmánybázisának biztosítása.

Bernáth Aurél gyűjteményes kiállítása

A mai magyar festészet nagy festő-lírikusának, Bernáth Aurélnak tegnap délben egész életművét bemutató kiállítása nyílt az Ernst Múzeumban. A látni szerető és a tanulni vágyó embernek a laikusnak és a szakembernek egyaránt élményt, gyönyörűséget és tanulságot jelent ez a kiállítás, amely betekintést enged a kora problémáit mélyen átérző és tükröző humanista művész lelkivilágába. Műveiben a két világháború között emberré lett nemzedék sorskérdései öltenek művészi formát.

A háború megakasztotta nagybányai tanulóévek, majd Bécsben és Berlinben megkóstolt expresszionizmus rövid kalandja (amely bársonyos színezetű, romantikus hevületű absztrakt képeket eredményezett) és néhány meddő esztendő után Riviera című képével művészetében új korszakot nyit. Ebben »ars poetica«-ját is megismerhetjük; előrevetíti későbbi műveinek fő jellemvonásait; a tiszta festői eszközökkel elért — ahogy a mester mondta — »beszédes piktúrát«; képei a különböző gondolatok, képzetek egész sorát ébresztik a szemlélőben. Témaköre a Thomas Mann-i értelemben vett európai polgár köznapi élményeiből fakadnak: hotelszobában, kertekben, verandán, kedves fürdőhelyén: Pöstyénben szemlélődő ülő, álló fáradt figurák, egyedül, vagy egymás mellett, de mindig cselekménytelen állapotban.

Eleinte pasztellal festett, az impresszionizmus finom felületfestésére törekedve. A 30-as években azonban olajfestményeinek száma szaporodik. Az új technikával formanyelve is változik: formái szűkszavúbbak és erőteljesebbek, színei mélyebbek lesznek. (Önarckép 1930, A festő.) Ez az évtized művészetének legszerencsésebb ideje, virágkora.

Bernáth Aurél a természetelvű festészet apostolságát vállalta a felszabadulás utáni években. S noha művészete mindig is fontos emberi tartalmak *festői* kifejezője volt, a vulgarizáló kritika a l'art pour l'arttal, öncélúsággal vádolta. De a türelmetlenség bénító hatása ellenére is a megváltozott külvilág nem maradt hatástalan a mesterre; új feladatokat, megbízásokat kapott, amelyek új formát követeltek. Bernáth mester mai művészete így a réginek új alapokon való folytatása, s ez — a művész belső fejlődéséből következtetve — emberábrázolásának gazdagodásához, többrétűséghez vezetett.

*

Rövid időn belül ismét egy, a maga nemében páratlan életművet, az európai fejlődéssel együtt lélegző korszerű művészetet bemutató kiállítást láthatunk. Derkovits, Szőnyi, Medgyessy, Ferenczy Noémi, Bernáth Aurél kiállítása... — micsoda gazdagság, nemzeti kincs. Határainkon kívül menynyire nem ismerik... s itthon is mily kevesen...

Noszlopi György

KISS LÁSZLÓ, az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár bizalmija egymaga 15 új Népszava-előfizetőt szervezett

KANDÓ JÁNOS, a Dorog VIII. akna üb-elnöke 27 új Népszava-előfizetőt szervezett

ANGYAL JÓZSEF, a Magyar Vasötvözetgyár kohóművezetője október hónapban egymaga 20 Népszavát szervezett.

— Restaurálják az 1849-ben vértanú halált halt Batthyány Lajos gróf által épített templomot Királyegyházán.

— **Önálló autóközlekedési technikum alakult,** amelynek első osztályába 74 tanuló iratkozott be. Az új technikum autóközlekedési szakképzést ad a tanulóknak. Még ebben az évben megkezdik egy négymillió forintos tanműhely tervezését.

— Megépült az albertfalvi lakótelep. Húsz holdnyi területen összesen 798 összkomfortos és félkomfortos lakás épült 1953 óta. Ezenkívül 44 személyes bölcsődét, ötvenszemélyes óvodát és nyolctantermes iskolát is építettek.

— **Új fémárugyár építését** kezdik meg Szentesen. Az új üzem építésére hétmillió forintot fordítanak. A Szegedi Tervező Iroda készítette a gyár terveit. A Fémárugyár kályhaállókat, tepsiket, bicskákat és egyéb préselt tömegcikkeket fog gyártani.

— Megkezdték a vízhatlan hajóóra gyártását az Óra- és Műszerkészítő Kisipari Szövetkezet dolgozói. Az óra melegben vagy hidegben, párás levegőben egyaránt pontosan jár. Az újfajta hajóóra nagy részét Lengyelországba és Kínába szállítják.

— **»Budapest szórakozik«,** »Magyarországi gyógyfürdők«, »Eger« és a »Budapesti szállodák« című prospektust és több fajta új plakátot és leporellót jelentet meg az IBUSZ az 1957. évi idegenforgalom előmozdítására. A kiadványok több nyelven jelennek meg.

Menetközbeni jelentés — a fűtésről

Október közepe van. Ha nem is hideg, de őszi már az idő. Ilyenkor kezdődik a fűtés. A központi-fűtéses házakban október 15 óta fűtenek. Hej, de jó is, ahol minden helyiség egyformán meleg — szoktuk mondani mi, »maszek« fűtők, ha történetesen a jégveremkonyhában vagyunk. Az utóbbi években azonban nagyon sok panaszt hallottunk a központi fűtésre: elfogyott és beszerezhetetlen volt a szén, elromlott és javítatlan maradt a berendezés, nem volt kellő meleg a lakásban és így tovább. Most, a fűtési idény startjánál megnéztünk egy pár házat, van-e panasz, és ha nincs, hogyan biztosítják, hogy ne is legyen?

A Jászai Mari tér 4/a, 4/b számú házaknak egy fűtője van. A házakba termálvíz van bevezetve. *Nagy Károlyné* házfelügyelő mondja: — Azelőtt egy héten egyszer volt meleg víz, egy alkalommal négy-öt mázsa szén kellett. Most háromszor kapunk meleg vizet. A Pozsonyi út 3—5. számú háznak is egy fűtője van. *Pápai Károlyné* házfelügyelő tájékoztat: — A szénnek körülbelül negyven százaléka már megvan, ez két és fél vagon. A Sziget utca 45. számú ház fűtője és házfelügyelője *Zseni István:* — A fűtéssel, szénnel nincs baj. Pozsonyi út 21. Saját kezelésű ház. A fűtési felelős, *Molnár Sándor* szerzi be a szenet, végzi a könyvelést társadalmi munkában. Tavaly sem volt hiba, mondják a lakók. Nálunk mindennap fűtöttek, pedig előfordult, hogy az IKV kezelésű házakban hetekig nem volt szén.

Előreláthatólag tehát az idén minden rendben lesz. A szenet fokozatosan szerzik be, mindig két hétre elegendő van a pincékben. Hogy zökkenő ne legyen a kazánok és radiátorok körül se, arról a kerületi IKV szerelői gondoskodnak.

A fiatal orvosok vitája a Petőfi-körben

Tegnap este a »Gólyavárban« a DISZ Petőfi-köre a »Fiatal orvos és a társadalom« címmel rendezett vitát. Felolvasták dr. *Román József* egészségügyi miniszter átiratát, amelyben a miniszter ígéretet tett arra, hogy az Oktatásügyi Minisztérium legutóbbi gyors intézkedéseihez *hasonló reformokat vezetnek be az Orvostudományi Egyetemen.*

Dr. Ákos Károly, az első felszólaló az orvosok társadalmi megbecsüléséről beszélt és hangsúlyozta, hogy helyre kell állítani az orvostudomány becsületét. Kéréssel fordult az egészségügyi kormányzathoz, tegyék nyilvánossá az egészségügyi statisztikát, mert e téren a hallgatás félrevezetést jelent. A második felszólaló előtt két fontos kérdést intéztek az elnökséghez: dr. Román József miniszter és *dr. Gegessy Kiss Pál* egyetemi rektor miért nem jöttek el és miért nem vállalták a vita vezetését a Petőfi-körben? *Dr. Pataki István* válasza: a miniszter nem közölte, hogy miért nem jön el, a rektor pedig azzal tért ki, hogy nem ismeri a vita anyagát. (Közbeszólások, élénk derültség.) *Dr. Hatos György* érdekes kérdésre próbált választ adni: mi az oka annak, hogy a fiatal orvosok nem szeretik a közegészségügyi munkát? Azért, mert a higiénikus orvosokat nem tekintik szakorvosoknak és ez megnyilvánul anyagi hátrányban és rosszabb munkakörülményekben egyaránt. Az Egészségügyi Minisztérium évek óta ígéri, hogy megadja a higiénikus orvosoknak a szakképzést, de ezt mind a mai napig nem teljesítette. Utána megkérdezték a jelenlevő *dr. Rusznyák István* akadémikust, hogy bár egyetemi tanár, miért nem tanít évek óta az egyetemen? A professzor válasza: az akadémia átszervezésével kapcsolatos nagy elfoglaltsága miatt eddig nem tudott előadni, mert nem tudott az órákra lelkiismeretesen készülni. De még ebben az évben bármi történjen is, újra tanítani fog.

Dr. Vribári Judit, a Rajkper egyik ártatlan vádlottja élesen támadta *dr. Bálint István* ÁVH orvosezredest, aki a börtönben embertelen magatartásával csak fokozta az ártatlanok amúgy is nagy szenvedéseit. Arra kérte a felszólaló az orvosközvéleményt, hogy ne járuljanak hozzá dr. Bálint István rehabilitálásához, mely tudomása szerint most van folyamatban.

A további felszólalásokat gyakran megzavarták a rádiónál kezdődő események, úgyhogy a vitát felfüggesztették.

—o—

KÖNYVESPOLC

Gera György: POKOLTÁNC

Merész, izgalmas kísérlet Gera György regénye: egyetlen belvárosi kereskedőcsalád fölbomlásán keresztül mutatja meg a második világháború Budapestjét. A képen nem is tágít; mindvégig Hollaender úr előkelő úridivat-üzlete és rózsadombi villája marad reflektorfényben.

1941-ben megkezdődik a meghajszolt ember pokoltánca. Az addigi békés statisztéria, a főúri vevőkör s a szinte familiáris kötelékben tartott három segéd egyszeriben megelevenedik, hogy Széchenyi Szaniszló gróf s a piperkőc alkalmazott, Bajnok Dezső ugyanazokkal az indulatokkal akarja elcsíkarni Hollaender úrtól három évtizednyi munkájának minden eredményét. A biztosnak hitt élet eresztékei meglazulnak, az áttekinthető rendből gonosz útvesztő lesz és a szürke polgár minden fordulónál elveszít valamit abból, amit eltéphetetlenül sajátjának érzett. Először lánya fordít hátat neki, majd az üzletéből forgatja ki az arisztokrata stróman, aztán felesége idegenedik el tőle s végül saját magától, a régi, magabiztos Hollaender úrtól kell búcsút vennie. A regény végső lapján utolsó, megmentett ezreseit számolgató, felőrült öregembert feledünk ott, aki erkölcsileg már megsemmisült.

Nincsenek ennek a regénynek hősei, csak áldozatai. Futóhomokra tévedt társadalom bomlik ki a fejezetekből, látszat-életet élő férfiak, nők mozognak előttünk, akiket menthetetlenül elmerít a történelem.

Keményre kovácsolt, aprólékos gonddal született írás Geráé. Éles, gúnyos hangja, pontosan célbataláló ábrázolásmódja a kritikai realizmus legjobb hagyományait elegyíti a modern prózai iskolák stílus-törekvéseivel. Kegyetlen, vagy ha úgy tetszik, kegyetlenül igaz regény. Nehéz szeretni akár egyet is ezek közül a figurák közül, de saját adottságaikkal együtt megértjük őket s el tudjuk helyezni valamennyiüket a tegnap világában.

Az író előadásmódja, a néha túlzásba vitt, novellisztikus építés következtében, itt-ott töredékes — de ez nem válik végzetes hibává, hiszen maga a társadalmi háttér szolgáltatja ezt a mozaikos, zűrzavaros távlatot — s éppen ezt kívánja ellensúlyozni az egyszálú szerkesztés. Becsületes, művészi írás Gera Györgyé, minkenképp méltó rá, hogy az új magyar próza jellegzetes, saját-arcú alkotásai közé soroljuk.

Vidor Miklós

Soós Magda: AZ ÉRDI ÜGY

Való igaz: semmire sincs oly nagy szüksége irodalmunknak, mint a jelen hamisítatlan valóságát bemutató művek minél nagyobb számára, bátor írásokra, a szókimondás és őszinteség légkörére: s nem utolsósorban magának az irodalomnak érdekében is. Sok hamis hangú és sematikus írás rossz emlékét kell elfeledtetni az olvasóval, hogy bizalma az új irodalomban megerősödjék.

Soós Magda írása azok közül való, amelyek a legsikerültebb témaválasztás ellenére, s a legjobb írói szándék mellett sem hatnak úgy, ahogy a szerző elképzelte — érzelmeket nem hoznak működésbe, visszhangot alig támasztanak: egyszóval félresikerültek.

S miért történt ez így?

A regény egy főmérnökről szól, aki üzemében súlyos visszaélésekre jött rá, s egy újságírónőről, aki segít neki, hogy azokat leleplezze. Egyikük sem harchoz edzett ember, mindenekelőtt önmaguk passzivitását kell legyőzniük, hogy eredményt érhessenek el. Végül a közös harc meghozza a jó eredményt, s a történet végére össze is hozza a két harcostársat. A regény a harc sikerével és házassággal végződik.

A téma rokonszenves; azok sorából való, amelyeket »meg kell írni«. Az írónő vitathatatlanul a jó ügyért küzdő főhősökkel és üzemi munkásokkal érez együtt; miattuk írta a regényt. Írói kvalitásai kétségtelenek: erről a munka olvasmányossága és egyes hangulatos epizódok tanúskodnak. Mi az hát mégis, ami miatt a kész művet nem sorolhatjuk új irodalmunk jó darabjai közé?

Az »Érdi ügy« írónőjét még mindig jócskán vezették kiagyalt »szempontok« regénye megírásakor, habár sokkal emberibbek és rokonszenvesebbek, mint amilyenek korábban voltak divatban (ugyanezért jelenlétük is nehezebben mutatható ki — de kimutatható), raffináltabbak is; de végtére mégiscsak szempontok az érzelmek és indulatok helyett.

Soós Magda a XX. kongresszus előtt írta regényét, oly átmenetinek nevezhető időszakban tehát, amikor a történelmi új korszak igénye már jócskán megvolt, a szó azonban még nem mondatott ki. Ezért van, hogy regénye értelmiségi főhősét (úgy tűnik: óvatosságból) illegális kommunista múlttal erősíti meg, noha karakteréből ez nem következnék, de az is, hogy Perjést, a csaló mérnököt, a regény intrikusát nem meri átadni a bíróságnak, s hogy a súlyosan tévedő munkáskáder-vállalatvezető minden eshetőségre továbbra is a helyén marad, noha visszaéléseit leleplezték, és így tovább.

Helyesnek és helytelennek állandó görcsös mérlegelése: ez az, ami a regényben leginkább zavar — érzelmeknek és indulatoknak állandó ellenőrzése és tompítása — s ez az, ami a regény sok szép epizódját, hatásos részletét is befelhőzi. A regény jól megrajzolt alakjai — elsősorban maga a főszereplő újságírónő is — elvesznek a spekuláció alkotta figurák (például: a Balla család, vagy az orvosnő) hatástalan tömegében.

Ez az oka annak is, hogy a történet fordulatossága sem köti le különösebben az olvasó érdeklődését, illetve: ha a regény még érdekesnek is tűnik, az felszíni jelenség: az élménytelenség az írás hitelét is csorbítja.

[illegible]

Hírek levelekből

— Negyvennyolc újítási javaslatot nyújtottak be az elmúlt negyedévben a Szolnoki Papírgyár dolgozói. Az elfogadott 26 újítással negyvenhétezer forintot takarítanak meg. **(Bérczy Jenő.)**

— A Sörszanatóriumban egyik délután a lerészegedett vendég tömegbotrányt okozott. A vendéglőkben ne szolgálják ki az ittas embert! **(Katyi Erzsébet)**

— Lakodalom Sztálinvárosban. Tőke Lászlót és Rózsási Máriát a vasmű központi tánckara kísérte az anyakönyvvezetőhöz. A színpompás felvonuláson népi táncokkal szórakoztatták a »násznépet«. **(Őszi Lajos)**

— Konyhának alakították át az egyik raktárhelyiséget a tapolcai járási tanács dolgozói. A részben társadalmi munkával épült konyha mellett kerthelyiséget is létesítettek. **(Kovács László)**

— A Pestmegyei Téglagyári Egyesülés dolgozói behozták az első negyedévi ötmillió darabos elmaradásukat. Sőt, az elmúlt hetekben hárommillió darabos előretartásra tettek szert. A mendei, valamint őrszentmiklósi téglagyárak teljesítették évi tervüket. **(Harangozó Károly)**

Központi izotópraktárt – izotóptemetőt – izotópágyúkat terveznek az UVATERV-nél

MÁR TERVEZIK az UVATERV-nél a radioaktív izotópokkal működő létesítményeket. Megkérdeztük az UVATERV két mérnökét, *Beintner Ferenc* gépészeti szakosztályvezetőt és *Tihanyi Lászlót*, az izotópcsoport vezetőjét, melyek lesznek a legnagyobb létesítmények.

Most készül a *Csepeli Vasműben* a nálunk tervezett *10 curies* izotópágyú. Egy curie azt a sugármennyiséget jelenti, amelyet egy gramm rádium bocsát ki. A csepeli izotópágyú tehát olyan erős lesz majd, mintha 10 gramm rádium lenne benne.

Gyógyászati célokra is alkalmasak az izotópok. A rákkutatók szerint jobb gyógyszer, mint a rádium. Nemsokára elkészítjük egy *400 curies ágyú terveit. Ez az Onkológiai Intézetben* működik majd. A 10 curies csepeli izotópágyúban is távvezérléssel mozgatják az izotópot és 10 méter mély aknában tartják, hogy megvédjék a sugárzástól a velük dolgozókat. El lehet gondolni, hogy a 400 curies berendezésnél még sokkal nagyobb munka a távirányítás és a szigetelés megoldása.

A LEGNAGYOBB izotópágyút a tervek szerint a Győrszeripari Kutatónak készítik. 1500 curies lesz. Itt elsősorban sterilizálnak majd vele, mert a *radioaktív sugarak megölik a baktériumokat.* Ugyanezért kérnek izotópágyút a konzervgyárak is. A konzervgyárakban eddig felmelegítéssel konzerválták a készítményeket. Így elpusztulnak a romlást előidéző baktériumok, de a vitaminok egy része is tönkremegy. Az izotópbesugárzás, az úgynevezett hideg sterilizálás romboló hatása csekély. A vitaminokat majdnem száz százalékban sikerül megmenteni.

A KÖZPONTI IZOTÓPRAKTÁR és elosztó üzem terveit is készítjük. *Itt tároljuk majd Magyarország izotópkészletét.* Meg kell építenünk a központi izotóptemetőt is. Ugyanis az elhasznált izotópokat nem lehet szétszórni a világba, mert még sugároznak.

Látható, hogy igen sokrétű feladat áll előttünk. *De ezeknek nagy részét megoldották már a fejlett országokban.* Feleslegesnek tartjuk ismét végigkísérletezni vagy végigkövetkeztetni azt, amire már egyszer rájöttek. *Szeretnénk* tapasztalatcserére menni a fejlett országokba, hogy aztán arról a szintről folytathassuk a tervezési problémák megoldását, ahol a legfejlettebb technika jelenleg tart.

O. A.

Ha az újító türelmes...

Az újításokkal kapcsolatos huzavona, eddigi tapasztalataim szerint, legtöbb újító előtt ismert. Ki saját bőrén érezte, ki hallomásból tudja, hogy az újításokat sem a leggyorsabban intézik nálunk — hogy finoman fejezzem ki magam.

Éppen ezért lepett meg egyik olvasónk, Gergely Ákos levele, aki meglepő immunitást árult el az újítások körüli nemtörődömséggel, huzavonával szemben. Talán magam sem hinném, ha a végére nem jártam volna.

Az eset, amelyet okulásul közreadok, a következő: Gergely Ákos barátunk, a Stomatológiai Intézet kiváló fogtechnikusa feltalált — egy golyósprést. A régebbi, elavult szerkezetű présekkel nem tudott tökéletes műfogsort készíteni. Olyan prést szerkesztett tehát, amellyel tökéletes fogsort készíthet.

Újítónk nyugodt volt. Arra gondolt: készülékét, amelynek előnyét, gazdaságosságát számos kollégája elismerte (egyikük: Váli Ede: »Fogtechnika« című könyvében dicsérően ír róla!) — az intézet rövid idő alatt megcsináltatja és használja.

No de hogy jutna akkor kenyér, akarom mondani akta Szent Bürokráciusnak és hű szolgáinak?! Jól sejtettük. Sipos elvtárs, az intézet újítási felelőse ugyanis beírta könyvébe az adatokat, az újítást pedig — gondosan elzárta a fiókjába.

Eltelt egy év. Újítónk az újítási bürokráciával szembeni említett immunitása következtében türelmesen várt. S ekkor valóban történt valami. Elkészítették a golyósprést. Igaz, úgy, hogy használni nem lehetett. De sebaj! Két hónap múlva már azt is közölték vele: »Az újítás kivitelezése fontos és sürgős, azonban 2000 forint költséggel jár. Ezért az újítási megbízott személyesen felveszi az érintkezést a fővárosi tanács XII. osztályával az ügy elintézése érdekében...«

Eltelt két év és nyolc hónap. Az újítást felelős nem vette fel az érintkezést. Ekkor már immunis újítónk sem bírta tovább — hozzánk fordult. Mi a Stomatológiai Intézethez. Sipos elvtárs felháborodástól pirosan vetette szemünkre: — Miért én intézkedjem?! Miért nem jött az újító!

Kérem szépen, kedves Sipos elvtárs, azért az újítás beadása óta eltelt három év alatt mégiscsak felvehette volna az érintkezést a XII. ügyosztállyal!

Vagy talán ebben mi segítsünk?

Szívesen, de előrebocsátjuk: nem vagyunk immunisak!

(pongor)

F. Hamr: IDOM KÖSZÖRÜLÉS

A közelmúltban jelent meg a *Műszaki Könyvkiadó* kiadásában *F. Hamr* köztársasági érdemrenddel és a felsőbb állami díjjal kitüntetett köszörűs, újító kézikönyve. A szerző könyvében ismerteti újításait, munkamódszereit. »Hosszú éveken át vízszintes tengelyű síkköszörűgépen dolgoztam — írja bevezetőjében — és a szokásos köszörülési technikát annyira elsajátítottam, hogy új idomköszörülési eljárásokat tudtam kidolgozni. Ezek helyességéről fáradságos kísérletekkel győződtem meg. Az új szerszám-mérőeszköz- és sablonidomköszörülési eljárásokat bevezettem a gyakorlatban. Mindennek hatása nemcsak abban a szerszámműhelyben mutatkozott, ahol én dolgoztam, hanem a sorozatgyártó-műhelyekben is. Szerszámműhelyünk termelékenysége annyira növekedett, hogy a különböző új gyártmányok előállítását sokkal hamarabb kezdhettük meg.«

A szerző hat fejezetre osztva tárgyalja könyvében a köszörülés fortélyait. Az első és második fejezetben tulajdonképpen az általános ismereteket adja meg, a harmadik fejezetben gyakorlati tanácsok és alapelvek címszó alatt összegezi saját tapasztalatait. A további fejezetekben részletesen tárgyalja az idomköszörülési eljárásokat, az alakos szerszámok köszörülési módszereit. Az utolsó fejezetben a fogaskerék-készítés módszereit tárgyalja.

A könyvben a szerző részletesen ismerteti, hogyan lehet síkköszörűgépen a legváltozatosabb alakú sablonokat és gyártóeszközöket köszörülni. Bemutatja a módszereket, hogyan lehet gépesíteni a szerszámkészítők fárasztó munkáját. A könyv szerszámkészítők és üzemtechnikusok számára készült, de alkalmas szakiskolai tankönyvnek is. A zsebkönyv jó segítőtársa a köszörűsöknek, technológusoknak, szerszámkészítőknek. A szerző elég sok gyakorlati példával, táblázatokkal egészíti ki a technikai leírásokat.

KIS KERTÜNKBEN

Előző technikai mellékletünkben indítottuk ezt a rovatot, azzal a céllal, hogy segítsünk a kertesházban lakóknak kertjük gondozásához, a városiaknak a szobanövények ápolásához. Ezúttal olvasóink kérdéseire, levelére válaszolunk.

Hogyan neveljünk tulipánt?

Sári Imre (Budapest) a tulipán neveléséről kér felvilágosítást.

A hajtatott, illetve cserepes tulipán nevelése lényegében nem különbözik a kerti tulipán nevelésétől. A pihentetett hagymát — például ha márciusra már virágot akarunk — decemberben cserépbe ültetjük. A cserépre elsötétítő papírsüveget helyezünk. Ez gyorsítja a hajtást. Ezt a süveget csak a bimbó megjelenése után vegyük le. A virágzás megindulása előtt természetesen már fényre állítjuk a tulipánt. Egyébként úgy kezeljük, mint más cserepes növényünket.

Mi a varázsfa?

B. J. Pestszentlőrincről a varázsfa felől érdeklődik. Azt is kérdezi, igaz-e, hogy télen is virágzik?

A varázsfa egyike a legérdekesebb kerti növényeknek. Télen is virágzik, lombhullás után, illetve lombfakadás előtt. A varázsfa (Hamamelis) levelei hasonlók a mogyoróbokor leveleihez. Virágai sárgák és csomókban jelennek meg a fa ágain. Három fajtája termeszthető hazánkban: a virginiai, a kínai és a japán. A virginiai 2—4 méter magas bokor, októbertől decemberig virágzik. Virágzása tovább tart, mint a lombhullása. Termése tavasszal megérik és egész nyáron át a fán marad. Ősz elején az érett termést szedjük le és vessük el csíráztató ládákba. A kicsírázás ideje *egy év.*

A kínai varázsfa levelei 15 centiméter hosszúak és 11 centiméter szélesek. A levél felszíne érdesen csillogó, a fonákja pedig bolyhos. December végétől márciusig virágzik. Virágai világossárgák, illatosak.

A japán varázsfa nagyvirágú, aranysárga, ibolyás díszítéssel. Talán a legszebb virágú a varázsfák között. Februártól májusig virágzik.

A varázsfa érdekes tulajdonsága miatt megérdemli azt a sok gondot és fáradságot, amibe felnevelése kerül.

Cseréljük-e az akvárium vizét?

Kovács Ferenc, Budapest, panaszolja, hogy akváriumának vize zavaros. Kérdezi: hogyan cserélje a vizet, illetve milyen gyakran cserélje?

Az akvárium vizét nem szabad cserélni. A zavarosodás ellen másképpen kell védekezni. Az egyik ilyen eset, amikor a zöld-növényzet túlságosan elszaporodik. Ilyenkor az akvárium vize zöldes színű. Védekezés: az akvárium fény felőli oldalára helyezzünk zöld színű selyempapírt. A zavarosodás másik oka éppen a fényhiány, az élettani egyensúly felbomlása. Ekkor az egysejtű állatkák, az úgynevezett ázalékok szaporodnak el. Ettől a víz színe teljesen opalizálódik. Ebben az esetben sem szabad cserélni a vizet. Hipermangán-oldatot keverjünk a vízbe, annyit, hogy éppencsak rózsaszín legyen. Két-három nap múlva kristálytiszta lesz a víz és többé nem zavarosodik.

1956. október 24, szerda

NÉPSZAVA Szerda

TAPASZTALATCSERE, TECHNIKAI ÉS TUDOMÁNYOS MELLÉKLET

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK HÉTEN, SZERDÁN

Cipőiparunk a teljes gépesítés küszöbén

NÉPSZAVA SZERDA A DUNA CIPŐGYÁRBAN

Legtöbb iparág termelése meredeken ívelt felfelé az államosítás után. Nem kivétel ez alól a cipőipar sem. A különbség »csak« annyi, hogy míg a vasipari üzemek milliókat fektettek új gépekbe, a cipőipar évekig szinte egyetlen fillért sem kapott. A »műszaki fejlesztést« a »maszek« cégekből összevont »gyárak« képviselték. A cipőipar ilyenformán örülhetett, ha a kirótt tervet teljesítette a szolgálatot lépten-nyomon felmondó gépekkel. Ezen a rózsásnak cseppet sem nevezhető állapoton a műszaki fejlesztésről szóló párt- és kormányhatározat változtatott. A cipőiparban a különféle mutatók, a normák, ezzel együtt az anyagi érdekek nem állták útját a gépesítésnek, mint például a vasiparban. Így rövid idő alatt, gyors iramban pótolták az elmaradást. Úgyannyira, hogy ma már az alkalmazott technológiákat és gépeket tekintve, első helyen áll cipőiparunk Közép-Európában.

Mi a szakemberek véleménye a gépesítés, főleg kisgépesítés eddigi helyzetéről, és mit lehet még gépesíteni? — ezt tárgyalták meg a legutóbbi Népszava Szerda részvevői. A bevezető előadást Benkő Sándor elvtárs, a KIM Cipőipari Igazgatóság műszaki osztályának munkatársa tartotta.

A felszabadulás előtt a cipőipari gépek nagy részét *Németországból szereztük be.* Ezek a gépek természetesen elavultak, elhasználódtak azóta. A gépek fejlesztése elsősorban az újítókra maradt. Legtöbb újítás a biztonságos üzemeltetést, vagy a termelékenység növekedését szolgálta. Egyes gépeket többször is »átújították«.

Új gépek — először feketén

A fennálló rendelkezések már nem adtak lehetőséget arra, hogy új gépeket állítsanak elő. A természetes gondolkodás azonban talál módot arra, hogy a korláton áthatoljon. Több üzem készített új gépeket a saját költségére. Egy-egy ócska, gyakran selejtezésre ítélt géproncsot alakítottak át. A régi gépből legtöbbször csak az állvány maradt meg. Így például a *cipővédővas beverőgépből rámakalapáló gépet csináltak.* Ennek azután könyvelési akadályai lettek. Az állóeszköz-nyilvántartók hidegvérére vall, hogy az újonnan elkészített rámakalapáló gép például a régi adataival mint védővasbeverő gép szerepelt a nyilvántartásokban.

A cipőipari gyárak 1955 második felében már negyedéves programok alapján kezdték el a kisgépesítést. Természetesen néhány alapvető műszaki intézkedés előzte meg a tervezést. Ezek egyike a karbantartóműhelyek felszerelése, megfelelő kielégítése, modernizálása volt. Először a nagyobb vállalatok szereztek be — a lehetőségekhez mérten — megfelelő szerszámgépeket. A *Tisza Cipőgyárban* például külön műhelyt létesítettek, modern szerszámgépekkel. Itt foglalkoznak a speciális alkatrészek és a kisgépek gyártásával.

75 fajta „kisgép" — fél év alatt

A *Duna Cipőgyár* érte el az iparban a legnagyobb eredményeket a kisgépesítésben és egyáltalában a gépesítésben. Új esztergapadokat, fúró-marógépeket, elektromos edzőkemencét szereztek be. Természetesen nagyon fontos, hogy a vállalat igazgatója, főmérnöke felismerje, hogy a műszaki fejlesztés egyik fontos feltétele: eszközt, szerszámot adni a szakemberek kezébe. Szerencsére az üzemekben ezt legnagyobbrészt megértették.

Az eddigi eredmények alapján *a kisgépesítés három irányban* halad: 1. a meglevő kézi műveletek gépesítése vagy szerszámozása; 2. olyan beiktatott műveletek gépesítése, amelyek a cipők minőségét javítják; 3. technológiát módosító, illetve új technológiát jelentő gépek készítése.

A legtermékenyebb és a legnagyobb lehetőséget nyújtó terület a kézi műveletek gépesítése. A mozgalom kezdetén figyelemre méltó eredmények születtek. Évtizedekig nehéz fizikai munka volt például a *csizmaszár kifordítása.* A cipőgépészet kialakulásának kezdetétől dokumentációk bizonyítják, hogy bár sokan foglalkoztak ilyen gép szerkesztésével, nem sikerült kialakítani a megfelelő konstrukciót. Nálunk a *Duna Cipőgyár oldotta meg a problémát.* Az elkészített csizmaszár-kifordító gép világviszonylatban is *megállja helyét.* (A gépet technikai szempontból külön ismertetjük.)

Ugyancsak jelentős munkavédelmi problémát oldott meg az úgynevezett *kéreg- és kapliárazsazó szerkezet.* Ez megakadályozza, hogy a dolgozók belélegezzék az egészségre ártalmas aceton és egyéb aktiváló anyagok gőzét.

A *lendkerék-leemelő készülék* fizikai megerőltetéstől és baleseti veszélytől óvja meg a munkásokat.

Az *automatikus sarokmarógép* egyszerűsíti a nagy kézügyességet, komoly gyakorlatot igénylő munkát. Emellett balesetmentesen dolgozik. A gép világviszonylatban is újdonságnak számít. Dokumentációját külföldi országok is kérték. (Ezt ugyancsak külön ismertetjük.)

A technikailag is értékes gépek közé tartozik a *mikroporózus sarokanyag kettévágó gép,* amellyel sok alapanyagot lehet megtakarítani. Növeli a termelést a *talp- és sarokvédővasak felszegezésének gépesítése.* A *harangkéses gumitalpszélvágó gép* elkészítésével nagymértékben tehermentesítettük az állandóan üzemi hibával küszködő talpszélmaró gépeket. (A gép leírását szintén külön közöljük.)

A Szombathelyi Cipőgyárban a *függőleges tengelyű sarokcsiszoló gép* biztosítja a réginél jobb és könnyebb munkát. Ők készítették el a *peremvasaló és cirizkeverő gépeket.*

A *Dorat Cipőgyárban szalagbuggoló gépet és talpbélés bevágósó gépet* szerkesztettek. Ezek a cipők minőségét, hajlékonyságát javítják.

A Duna Cipőgyár *csákozó tőkemarógépe* az ismert külföldi géptípusok közül is a legjobb. Itt készült el a *Standard* csiszológép. Az új gép devizamegtakarítást tesz lehetővé.

Mindent összevetve 75 fajta új, úgynevezett kisgépet készített a cipőipar 1955 júliusa óta. Emellett az ipar beszerzett külföldi gépeket is, jelentős beruházást kapott. A beruházási összegeket azonban a fő gépekre fordították, azzal a meggondolással: a kiegészítő gépekért ne adjunk nyugati devizát, hiszen ezek itthon is elkészíthetők.

A gyárak sikerrel oldották meg a kisegítő gépek előállítását. Ezek közé tartozik például a harangkéses gumitalpszélvágó, a talpbéléscsiszoló, a *kettős légprések,* a *flexi talp- és felsőbőr körülvágó gép,* a *körformázó gépek.*

HARANGKÉSES TALPSZÉLVÁGÓGÉP

Gyöngyösi Zoltán és *Erdélyi Lajos,* a *Duna Cipőgyár* dolgozói készítették el a harangkéses talpszélvágót. Egy alja futószalagon azelőtt kettő-négy talpszélmaró gép dolgozott. A gépen gyakorlott szakmunkások szabad kézzel vezették a cipőt. Az újítók a *talpszélvágó gép műveleteit gépesítették,* úgyhogy most betanított ember is elvégezheti a munkát. Emellett a szalagon fele annyi gépre van szükség, mint eddig.

A géptestbe a golyóscsapágyakkal beszerelt főtengelyt ékszíjtárcsa segítségével 2800/perc fordulatú motor hajtja. A főtengely végére cakkozott szélű harangkést erősítettek. A kés vágása könnyed, kellő fordulatszám és élkiképzés mellett. A cipők vezetését görgős kényszerpálya végzi. A kést beépített készülékkel köszörülik. A köszörű állítható.

AUTOMATIKUS VEZETÉSŰ SAROKMARÓGÉP

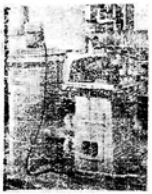

☆

A cipőiparban évtizedekig vízszintes tengelyű sarokmaró gépet használtak. Ebben nagy kézügyességre volt szükség. *Szabó Pál, a Tisza Cipőgyár* dolgozójának újítása szerint *a gép késének tengelye függőleges.* Egy befogószerkezet segítségével a cipőt lerögzíti és a vezető sablonnal pontosan és könnyedén végzi a marást.

☆

Hogyan küszöbölték ki a feladatok párhuzamos megoldását?

A legtöbb gyárban azonos technológiával dolgoznak. Így az elkészült kisgépek több vállalatnál alkalmazhatók. Azonban alapos szervezést igényel — és ez még hiányzik —, hogy egy-egy gép minél előbb közkinccsé váljék, s az üzemek a technológiát is átvegyék. Bizonyos esetekben indokolt, hogy ugyanazon gondolattal több vállalat kísérletezzék egyszerre. Megtörtént például, hogy *két egymástól távoli üzem jutott ugyanarra a gondolatra.* A kísérletek is párhuzamosan kezdődtek. A különbség csupán az, hogy az egyik üzem a Duna Cipőgyár, a másik pedig a Kecskeméti Cipőgyár volt. Természetes, hogy *a kérdést a sokkal jobban felszerelt Duna Cipőgyár oldotta meg kevesebb költséggel és hamarabb.*

1956 január óta az ilyenfajta párhuzamosságot *a kisgépesítés központi nyilvántartásával* igyekeznek elkerülni a cipőipari üzemek. A minisztériumnak havonta jelenti minden vállalat a kisgépesítés eredményeit. Ily módon egyszerre és megfelelő időben értesülnek az egész országban folyó munkákról. Az így rendelkezésre álló adatokból kiindulva lehetőség nyílik arra, hogy megállapítsák: *melyik kisgépet melyik vállalatnál lehetne még hasznosan dolgoztatni.* Az érdekelt vállalatok a gép elkészítését a műszaki intézkedési tervükbe is beveszik. Ez a módszer két szempontból hasznos. Egyrészt biztosítja, hogy az *értékes gépek közkinccsé váljanak,* másrészt ellenőrizhető, hogy *a bevezetésre kijelölt vállalat képes-e saját erejéből elkészíteni a gépet.* Ha nem, úgy megfelelő segítséget kap.

A kisgépesítés előnye más vonatkozásban, a gépesítés fejlődése szempontjából is megmutatkozik. Az államosítás óta hatalmasat fejlődött a cipőipar. De szükség van *további technikai fejlődésre* is. A gépalkatrészek gyártásának megszervezése befejezéshez közeledik. A teljes szervezéssel már eddig is minimálisra csökkentették az alkatrészimportot, és rövid időn belül teljesen megszüntetik. Ezután beindítják *a hazai gépgyártást.* A szervezési munkák már megkezdődtek.

Rámahajlító- és cakkozógép

☆

A gépet *Lendvai Ferenc, Megyeri Sándor, Elisfeld Lajos* és *Long István,* a *Duna,* illetve *Tisza Cipőgyár* dolgozói tervezték.

Az »L« rámát azelőtt nem dolgozták el. Az újítók a bőrből készült rámák »L« alakra való meghajlítására átalakítottak egy tűzőgépet. A gép a ráma meghajlításán kívül az egyik szél cakkozását is elvégzi. Az újítás jelentősége, hogy az így készített rámák tetszetősebbé teszik a cipőt.

☆

Milyen gépeket gyártanak az idén és jövőre?

Ebben az évben *hatféle* különböző cipőipari gépet gyártanak. Ezek egytől egyig magyar tervező mérnökök találmányai. Közülük néhány már sorozatban készül. Ugyancsak ebben az évben elkészül további három *gép tervdokumentációja.* 1957-ben körülbelül 15-félére emelkedik a hazailag gyártott gépek száma. Még ebben az évben elkészítenek 11 darab úgynevezett *kombinált csiszológépet.* Ez a gép alkalmas a talp, a sarok, a kéreg, a kapli csiszolására és fenyesítésére. Ugyancsak elkészült mint nagy jelentőségű konstrukció az úgynevezett *előregyártó talpszélmaró gép,* valamint a *talpszélfestő automata.* A két gép *Engelsmann* mérnök, a Cipőipari Kutató Intézet osztályvezetőjének munkája. Ezek a gépek, valamint az elkészülő felsőbőrszélező és talpszélmaró gép *külföldi kiállításra kerülnek* piackutatás céljából.

A hazai gépgyártás programjában szerepel még a *textilbéles prés.* Ezt meg csak most próbálják ki, de ugyancsak számításba jöhet, mint exportálható, hasznos gép.

Ellaposodott a műszaki tanácsadás

A kisgépesítés tehát nemcsak vállalatokon belüli és vállalatok közötti hasznos intézkedés. A hazai gépgyártás programmal összekapcsolva szélesíti a technikai fejlődés távlatait. A mozgalom további fejlődéséhez azonban *még néhány intézkedésre van szükség.*

Elsősorban több segítséget kell nyújtani a kisgépek megvalósításához. Az üzemekben úgynevezett *műszaki tanácsadó bizottságok* alakultak. Ezekhez fordulhatnak a dolgozók segítségért egy-egy probléma megoldására. Ez a mozgalom azonban ellaposodott. Sokkal célravezetőbb volna ugyanis, ha *nem a munkások keresnék fel a bizottságot, hanem megfordítva.* Járjanak többet a bizottság tagjai az üzemekben, hogy alaposabban megismerjék a megoldásra váró feladatokat. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy egy-egy szakember a saját erejéből is létrehoz jó gépeket.

— *Nem kétséges, hogy ezeken a gépeken kritikus mérnöki szemmel lehet hibákat találni. De ez a kritikus mérnöki szem miért csak akkor veszi észre a hibákat, amikor a gép már elkészült?* — tette fel a kérdést igen helyesen Benkő elvtárs. — *Hiszen mindannyian tudjuk, hogy a cipőipari gépeket nem a rajzasztal mellett tervezik...*

Elmondotta ezzel kapcsolatban nyugat-németországi tapasztalatát, amelyre érdemes felfigyelni. Nálunk a szakmunkások saját elgondolásaik szerint, sokszor hiányos szakértelemmel, kezdenek hozzá a kivitelezésbe. *Nyugat-Németországban kezdettől szakmérnökök irányítják a kísérleteket.*

Néhány megoldásra váró technikai probléma

Milyen feladatok vannak még a kisgépesítés és általában a gépesítés területén? Sok gondot okoz a karbantartóknak a *talpszélmaró gépek működésének megváltoztatása.* Ezek a gépek általában 12 000 fordulat/perc működnek. Szükséges-e ez a magas fordulatszám? A régi talpszélmaróknál megtalálható a kézikőszörű. Ezek segítségével a dolgozók köszörülik a késeket. Az üzemi vizsgálatok során azt tapasztalták, hogy egy-egy frissen köszörült kés *16 éle közül gyakran csak 6—7 él dolgozik.* Ha a kés tíz éle meddőn forog, ebből *két hátrány* származik. Egy-

CSIZMASZÁRKIFORDÍTÓGÉP

☆

A csizmaszárat összevarrás után ki kell fordítani. Ezt eddig rendkívül fáradságos munkával, kézzel végezték. A munkások kezét megfelelően tönkretette a művelet. Bár világszerte sokan foglalkoztak a kifordítás gépesítésével, mind ez ideig nem tudták megoldani a problémát.

Megyeri Sándor és *Csák Géza,* a *Duna Cipőgyár* dolgozói szerkesztették a képen látható gépet, *amely 800 pár csizmát fordít ki egy műszakban.* A gép iránt külföldről is érdeklődnek.

☆

AZ ÚJ TECHNIKA iskolája

Ellenáramú, csavarmenetű bőrfeldolgozó készülék

A SZOVJETUNIÓBAN a bőripari munkák megkönnyítésére, az egészségesebb munkakörülmények és a folyamatos termelés biztosítására *új típusú, az ellenáramlás elven működő csavarmenetű készüléket alkalmaznak.* Az új készülékkel előállított bőr minősége is jobb. A hatodik ötéves tervben *263 ilyen készüléket állítanak munkába.* Pillanatnyilag még csak két bőrgyárban működik a berendezés: a leningrádi Marxista és a rigai Ilgeciemsz bőrgyárakban.

Az ellenáram elvén működő készülék szerkezete a következő: Legfőbb alkotó része a forgóhenger, amelynek belsejében folyamatos csavarmenetszerűen kiképzett terelőlapok vannak. A lapokat a henger falához erősítik. A készülék kívülről nagy hordóhoz hasonlít. A henger görgőkön forog.

A HENGEREN BELÜL a csavarmenetű terelőlapátok részeket, másnéven rekeszeket alkotnak. A henger belső falával és a csavarmenetű lapátokkal határolt rekeszekbe adagolják a megmunkálandó bőrt és a különböző folyadékokat. A rekeszek — a két szélső kivételével — úgynevezett átfolyócsövekkel vannak összekötve. Az átfolyócsövek az előző rekesz alját az utána következő rekesz aljával kötik össze.

A bőrök beadagolása a henger egyik végén elhelyezett adagolónyíláson keresztül történik. A megmunkált bőröket a henger másik végén levő kiszedő nyíláson keresztül emelik ki.

A megmunkáláshoz használt különböző leveleket központi csővezetéken keresztül adagolják a megfelelő rekeszekbe, annak megfelelően, milyen munkaművelethez és milyen technológiával használják a készüléket. *A henger falát gőz segítségével melegítik.* Így biztosítják a megmunkálás során az oldatok megfelelő hőmérsékletét. A henger falának vastagsága 100—120 mm, anyaga fenyőfa. A csavarszerű terelőlapok 50 mm vastagságú deszkából készülnek.

AZ ELLENÁRAM elvén működő csavarmenetű készülék méreteit meghatározza a felhasználás célja és az alkalmazott technológia. Az eddigiek során sikeresen alkalmazták a készüléket áztó, meszes és cserzési munkafolyamatoknál.

A készülék működése: egy teljes fordulatnál az előzőleg beadagolt bőrök a csavarmenetű *terelő lapátok határára áthelyeződnek a következő rekeszbe.* Az első fordulat után tehát szabaddá válik az első rekesz, amelybe most ismét adagolnak. Ez így ismétlődik a készülék folyamatos működése alatt. *A megmunkáló folyadékok visszafelé folynak az átfolyócsöveken — azaz nem változtatják helyüket.* A bőröket mindaddig adagolják, amíg meg nem telnek a készülék összes rekeszei. *Ezután a készülék ingamozgást végez — jobbra és balra 110—110 fokban tér ki.* Az ingamozgást végzi a henger a technológiában meghatározott ideig. Eközben lezajlik a megfelelő folyamat és ekkor egy teljes fordulatot végez a készülék. A bőrök a henger kirakási végénél kerülnek a készülékből a megfelelő szállító eszközökre. A lé viszont visszafolyik az előző rekeszbe. Közben pótolják a megmunkáló folyadékokba a szükséges, elhasznált anyagokat. Ez a pótlás a központi csővezeték segítségével történik.

A KÉSZÜLÉK ELŐNYEI: különkülön megvalósítható az ázó, a meszes és a cserzési művelet. Ugyanekkor egyidejűleg több műveletet is végrehajthatunk: például pikkelyezést, krómozást. A készülék lehetővé teszi automatikus berendezések alkalmazását, az adagolás és kirakás megkönnyítését, egyszerűsítését. Hozzájárul a munka egészségügyi körülményeinek javításához. A megmunkáló folyadékok cirkulációjával lehetővé teszi az alkalmazott anyagok, például a cserzőlevek tannintartalmának jobb kihasználását.

A »KISSOGRAF« MEGMÉRI A CSÓKOT... A nemrégen Párizsban megrendezett rádió- és televíziós kiállítás egyik szenzációja a »kissograf«. A »kissograf«-nak ugyan kevés köze van a rádióhoz és a televízióhoz, de mint elektromos berendezés, helyet kapott a kiállításon. A készülék francia orvos találmánya. A kiállítás látogatói igénybe vehették a kissografot: a készüléket meg kellett ölelni és egy megjelölt helyen megcsókolni. Ekkor a készülék megmérte és leolvashatóan megmutatta a csók intenzitását. Milyen mértékkel mérik a csók intenzitását? Erről csak annyit: a készülék skáláját 20 filmsztár csókintenzitására »skálibrálták« be.

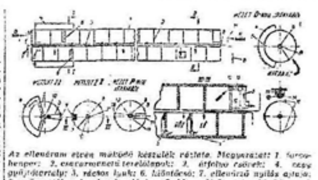

Az ellenáram elvén működő készülék részlete. Megnevezések: 1. forgóhenger; 2. csavarmenetű terelőlapok; 3. átfolyó csövek; 4. nagy gyűjtőkertely; 5. rácsos lyuk; 6. kiöntőcső; 7. ellenőrző nyílás ajtaja; 8. csővezeték a levek adagolására; 9. kis gyűjtőkertely; 10. központi belső forgató csőtengely; 11. gőzvezeték; 12. nyílás az első rekesz felé; 13. számoló szerkezet; 14. tapogató ujjak; 15. keresztcső; 16—17. érintkező kontaktusok; 18. figyelő ablak

Kiegyenlítő himba előregyártott épületelemekhez

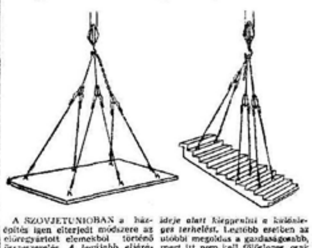

A SZOVJETUNIÓBAN a házépítés igen elterjedt módszere az előregyártott elemekből történő összeszerelés. *A legújabb eljárások szerint egész lépcsősorok, falak, és mennyezetek készülnek előre.* Ezeknek a beemelése nem is olyan egyszerű. Olyan nagy teljesítményű daruk kellenek hozzá, amelyek akár öt tonnányi súlyt is képesek felemelni a harmadik emelet magasságába.

A toronydaruk alkalmasak erre a munkára, de az elemek beemelése nemcsak ezen múlik. Nagyon fontos az is, hogyan erősítik az épületrészeket a daru emelőhorgához. *A nagy tömbök emelés közben egészen más helyzetet vehetnek fel, mint amilyet beépítés után elfoglalnak.* Tehát emelés közben másféle terhelés éri őket, mint használat közben. Ezért az elemeket vagy úgy méretezik, hogy ezt a különleges terhelést is figyelembe veszik, vagy az épületelemek megfogásához olyan úgynevezett *himbát alkalmaznak, amely az emelés ideje alatt kiegyenlíti a különleges terhelést.* Legtöbb esetben az utóbbi megoldás a gazdaságosabb, mert itt nem kell fölösleges csak a rövid emelési időre szükséges szerkezeti anyagot beépíteni az épületelembe.

A HIMBÁK általában acélból készülnek. Fontos, hogy a himbák lehetőleg kis tömegűek legyenek és ne terheljék feleslegesen a darut. Az Októberszkoje Poljei kísérleti építkezésnél igen *szellemes, univerzális emelőhimbát szerkesztettek,* amellyel a legkülönfélébb előregyártott elemeket lehet megfogni *és a súlya* mindössze 170 kilogramm.

HÁROM csigából áll az emelőhimba. A csigákon acélsodronyok vannak átvetve, amelyek horgokban végződnek és a nagyobb *elemeket hat helyen fogják meg.* A csigák biztosítják az elem egyensúlyát emelés közben.

Moksiev V. N., a Moszkvai Mérnök Gazdasági Intézet aspiránsa cikke nyomán.

HÍREK A TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA VILÁGÁBÓL

ÚJ KÖTSZER ÉGÉSI SEBEKRE

*

Az amerikai Ohio államban, Cincinnatiban »Aeroplast« néven új kötszert alkalmaznak. A kötszert különleges porlasztókészülékkel juttatják az égett felületre. *A védőanyag nemcsak fertőtleníti a sebet, hanem olyan anyagokat is tartalmaz, amelyek elősegítik a sérült felület gyors regenerációját.* A seb gyógyulása után a kötszer minden nehézség nélkül eltávolítható.

*

EDISON MÚZEUMOT létesítenek az Egyesült Államokban, Orange-ban. A múzeumban helyezik el Edison könyvtárát, mintegy 3000 zsebkönyvét jegyzeteivel. Ugyanesak a múzeumban kap helyet több mint ezer szabadalmának leírása és története, negyedmillió levele, valamint *az első fonográf.*

*

ÚJ TBC-ELLENES GYÓGYSZERT találtak fel a Szovjetunióban. Az új gyógyszer neve: Saluzid. A gyógyszer gyártását már megkezdték. A Saluzid sikerrel küzdi le a Koch-bacillust anélkül, hogy károsan befolyásolná az emberi szervezet többi mikroorganizmusát. Alkalmazása kitűnő eredménnyel járt minden olyan esetben, ahol más gyógyszerek hatástalannak bizonyultak.

*

ÖSSZECSUKHATÓ KORMÁNYRÚD. Sok halálos végű összeütközést lehet elkerülni — mondja Jersley Dvorák amerikai mérnök —, ha a kormányrudat úgy szerkesztik meg, hogy összeütközésnél összecsukódjon. Így a vezetőfülkében, ha a fülke össze is lapul, a kormányrúd nem nyársalja fel a vezetőt. A találmány kényelmi szempontokat is szolgál: a vezető beállíthatja a neki legalkalmasabb kormányrúd hosszúságot.

*

FŰTHETŐ HORGÁSZBOT. A hidegtől a kéz elgémberedik, elveszti mozgékonyságát. Az új horgászbot nyelét cső alakúra képezik ki, és különleges éghető anyaggal töltik meg. Nagy hidegben a horgász egyetlen mozdulattal bekapcsolja a fűtést, amelynek hőfoka is szabályozható. A fűtőanyag három-négy óráig ad meleget, attól függően, hogy a horgász milyen hőfokra állította be a szerkezet működését. A fűtőpatronok a nyélhüvelyben vannak, kiégés után cserélhetők.

LÁBPEDÁLOS ÍRÓGÉP. Új német szabadalom a lábpedálos írógép. Tévedés ne essék, nem arról van szó, hogy lábujjainkkal kell írni a szöveget. A gépírónői munka megkönnyítésére az írógépet két pedállal kapcsolják össze. Az egyik a visszaváltót, a másik a tabulátort működteti.

*

»ÉREZETT« BETON. Az elektromos vezetékek elhelyezése a betonfalban igen fáradságos és drága. A kemény betont ki kell fúrni és vésni. Ennek elkerülésére az egyik angol cég új eljárást dolgozott ki. Ahol villanyvezetéket akarnak elhelyezni, ott plasztiktömlőt betonoznak be. A beton beöntése után a tömlőt levegővel fújják fel, majd lezárják. Ha a beton megkötött, a levegőt ismét kiengedik és kihúzzák a tömlőt. Tiszta, kerek csatorna marad vissza. A tömlők körülbelül százszor használhatók.

Meleglevegős motor háztartási célokra

Több mint 150 év óta kísérleteznek a feltalálók különféle meleg levegővel hajtott motorokkal. Az eddig elkészült motorok teljesítménye túlságosan kicsi volt ahhoz, hogy munkagépeket hajtsanak.

Egy nyugalomba vonult *amerikai egyetemi tanár most olyan meleglevegős motort szerkesztett,* amely minden elődjénél jobbnak ígérkezik. Elméletileg 40 százalékos hatásfokkal dolgozik. *Ez a hatásfok a hőerőgépekhez viszonyítva is bámulatra méltóan nagy.* A meleglevegős motort gázzal vagy folyékony üzemanyaggal működő tüzelőberendezés egészíti ki. A kellő hatásfokot és a veszteségek csökkentését a feltaláló *zárt körfolyamattal biztosítja.* A nagynyomású meleg levegő nem távozik a berendezésből, hanem a kisnyomású tartályba, onnan pedig ismét a hevítőberendezésbe kerül. A hevítő- és hűtőberendezések ésszerű megoldásával érték el, hogy *a motor alkalmas kisebb háztartási gépek vagy egy ház teljes levegőkondicionáló berendezésének hajtására is.*

A világ legöregebb fái

Kalifornia sziklás hegyeiben három kis fenyőfa dicsekedhet ezzel a címmel. A fák *Edmund Schulman,* az arizonai egyetem növénytan-professzora szerint *4000 évesek.* Eddig úgy tudták, hogy a hosszú élet rekordját néhány mammutfenyő tartja, ugyancsak Kaliforniában. Ezek életkora 3000 évre becsülhető. Dr. Schulman a három kis fenyő életkorát úgy állapította meg, hogy *mikroszkóppal számolta meg az évgyűrűket.* Ez a fenyőfajta ugyanis sohasem nő 8—9 méternél nagyobbra és *átmérője évszázadonként csak egy centiméterrel növekszik.*

*

ISKOLAI TELEVIZIÓ. Az Egyesült Államok növekvő létszámú kollégiumaiban, közép- és főiskoláin bevezették a televíziós oktatást. Az egyes osztályokat nagy előadóterembem vonják össze. A körülbelül *200 fős tanulócsoport hat televíziós ernyőről figyelheti az előadást.* A legtávolabb ülők is ugyanúgy látják a bemutatott eszközöket, mint az első sorokból.

Kétéltű vasúti kocsi

Az amerikai vasutakon újfajta »kétéltű« teherjárművet vezettek be. *A jármű 30 másodperc alatt átalakítható vasúti vagonból országúton vontatható pótkocsivá.* Az új, 9 méter hosszú egységeket most próbálják ki. A gumiabroncs-kerekek felhajtása és forgózsámolyos vasúti kerékpár betolása után a vagonok szerelvénybe állíthatók. Az új jármű előnye, hogy teljesen megtakarítják vele az állomási rakodást. A vasútállomások körzetében *átrakodás nélkül tudják lebonyolítani az áruforgalmat.*

A MEXIKÓI FÖLDTANI KONGRESSZUS határozatot hozott a világ tektonikai térképének megszerkesztéséről. A térkép feltünteti majd a földkéreg szerkezeti felépítésének törvényszerűségeit. Tervbevették a világ ásványtani térképének elkészítését is. E munka irányítóivá szovjet tudósokat választott a kongresszus.

*

MI NEM KÉSZÜL MÉG MŰANYAGBÓL? — kérdezhetik a lipcsei vásár látogatói. A vásár kiállítási csarnokaiban ugyanis a villanykapcsolótól a gépkocsi karosszériáig a legkülönfélébb műanyagtermékek tekinthetők meg. Az NDK ruházati részlegén ismét nagy tetszést keltettek a leheletvékony perlon fehérneműk és a műanyagból készült bundák. A műanyag a sportcikk- és játékipar területén is egyre nagyobb teret hódít. A kiállításon nagy sikerük van a perlonból és más műanyagokból készült kajakoknak, perlonzsineknek, halászhálóknak, teniszütőknek. Tetszetősek a PVC-ből gyártott babák, felhúzható gépkocsik, vasutak és egyéb játékok.

*

HARMINCÉVES előkészítő munka után a közeljövőben 34 kötetes összefoglaló mű jelenik meg az észak-európai kultúráról dán, norvég és svéd nyelven. A csaknem 8000 oldalas sorozat feltárja a skandináv népek kultúrájának közös gyökereit.

Magnetofon a televízióban

Eddig a televíziós adások anyagát filmre vették és a filmeket forgatták le a stúdióban. A mágneses hangrögzítési technika fejlődésével és a magnetofon széleskörű ipari alkalmazásával felmerült a kérdés: hogyan lehetne felhasználni a mágneses szalagot televíziós célokra is?

A kérdést sikerült megoldani. Két nagy amerikai televíziós adó rendszeresen folytat adásokat mágneses szalagra felvett televíziós programokkal. Az RCA felvételi módszert színes televíziós adásokhoz is alkalmazzák. A 12,7 mm széles szalagra egymás mellé veszik fel a kék, a zöld és a vörös színsávokat, a szinkronozó jeleket és a kísérő hangot. A felvevő szalag 6,1 m/másodperc sebességgel aránylag nagyon gyorsan fut. Négy filmorsóra egyórai televíziós programot vesznek fel.

A másik, az úgynevezett »Ampex«-módszer fekete-fehér televíziós programok felvételére alkalmas. Szélesebb, 51 mm-es szalaggal dolgozik. Keresztirányú ferde sávokkal rögzíti a képjeleket és a szinkronozó jeleket. A szalag szélén veszi fel a kísérő hangot. A szalag aránylag lassan fut.

Az új berendezés tökéletesítése lehetővé teszi, hogy a televíziós programokat — a hangfelvételekhez hasonlóan — az előfizető otthon magnetofonra vehesse és akárhányszor lejátszhatja.

N. E.

része a centrifugális erő részint idéz elő, ami viszont rongálja a csapágyakat. Másrészt *nem sima a vágás.* Tehát egy olyan gépet kellene készíteni, amely egyenletesen köszörüli a talpszélmaró éleit. A feladat megoldható. *Központosítani kell a talpszélmaró kések köszörülését.* Ha mind a 16 él részt vesz a vágásban, akkor a jelenlegi fordulatot vissza lehetne állítani 8000-re és a csapágyak sem mennének tönkre olyan gyorsan.

Ugyanesak megoldandó az *egalizáló kések problémája.* Egalizáló köszörűvel a Duna Cipőgyár foglalkozik, azonban nem terjed tovább. Valamelyik vállalatnál ki kellene kísérletezni a legmegfelelőbb gépet és ugyancsak itt elkészíthetnék a szükséges mennyiséget.

A harmadik probléma a *hőlégvasalás.* Ezzel a géppel a cipők minőségét tudnák javítani. Évek óta megoldatlan kérdés az *automata szegadagolás.* A kisgépesítés feladata volna a szegadagoló gép megtervezése.

Egyre jobban alkalmazza a cipőipar a ragasztást. A szakemberek ismernek néhány külföldi ragasztó cvikkoló gépet. Ezeknek a szerkezete nem túlságosan bonyolult. Megfelelő segítséggel nem volna nehéz a gép elkészítése.

A megoldandó feladatok közé tartozik az **automatikus kalapálás** is. Sokan hozzákezdtek már, de a szándéknál tovább még nem jutott senki. Hasznos volna megoldani a *PVC diszráma-eldolgozó gépet* is. Sok vállalat kézzel végzi a *mikroporózus talpak és sarkok ragasztását.* A Tisza Cipőgyárban készítettek egy *légnyomással működő prést,* amellyel a sarkat és talpat ragasztják. Ezt másutt is lehet alkalmazni.

A további kutatási téma az új technológiák kialakításával párhuzamosan a még meglevő *kézi műveletek gépesítése.* Merészen tovább kell kísérletezni, hogy a hazai cipőipar a kisgépesítéssel minél előbb elérje a korszerű technikai színvonalat, a teljes gépesítést.

*

Az anketon felszólaltak: **Tóth Lajos** technikus, **Nagy Ferenc** mechanikai osztályvezető, **Lendvai Ferenc** gépészmérnök, **Herczeg Jenő** cipőipari mérnök, **Szapu László** főmérnök (Duna Cipőgyár), **Podobnik Lajos** főmechanikus (Börtex Cipőgyár), **Vencsina Rezső** (Cipőipari Kutató), **Takács István** (KIM Cipőipari Igazgatóság) és **Sebestyén Mihály** (Cipőipari Kutató Intézet).

Precíziós gyorsfúrógép hajtókarperselyek megmunkálásához

Amikor a bronzperselyeket behúzzák a hajtókarba, deformáció következik be. Ezért dörzsárral, hántolással kell a csapszeget illeszteni.

Szarka Mihály, Szabó József, Koró Gyula és *Bedő Gábor* újítók (Hűtőipari Vállalat) készüléket szerkesztettek, amelynek segítségével *a hajtókarba behúzott perselyt századmilliméter pontossággal fúrják méretre.* Így elmarad a dörzsölés és kézi hántolás.

CSISZOLÓGÉP

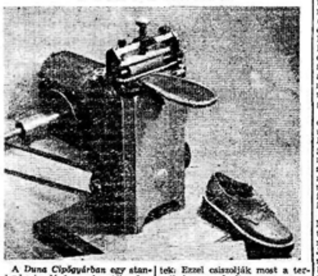

A *Duna Cipőgyárban* egy standard csiszológép szerkezetéhez hasonló csiszológépet szerkesztettek. Ezzel csiszolják most a termékek nagy részét.

Diesel-motoros motorkerékpár

Angliában nemrégiben az ismert Diesel-szakember, *Freeman Sanders* egy Norton motorkerékpárba egyhengeres Diesel-motort épített. A motor adatai a következők: furat 79 mm, löket 100 mm, hengerűrtartalom 476 kcm. A teljesítményadatok a következők: 4500 ford./perc mellett 18,7 LE, ami megfelel 38 LE/lit. teljesítménynek. A dugattyúra gyakorolt [illegible] nyomás 3500 ford./percnél 33 kg/cm², 1100 ford./percnél 51 kg/cm².

A kompresszió-viszonyt az építő nem emelte 11,8 fölé. A CAV adagoló a mágnesgyújtó helyén, a henger mögött van. Ez szállítja az üzemanyagot a hengerfejbe vízszintesen beépített porlasztóba (szintén CAV-gyártmány), amely az üzemanyagot a hengerfej gömb alakú kamrájába porlasztja. A dugattyú tömegének kiegyensúlyozása és a dugattyú súlyának csökkentése érdekében különleges Sterling-fémet (SN—116) alkalmaztak, a palástot furatokkal könnyítették.

A motor könnyű indítását a mérsékelt kompresszió-emelés ellenére — *külön indító üzemanyagkeverékkel* biztosítják. (10 százalék éter és 90 százalék paraffinolaj.) Az indítókeverék tartályát az olajtartály mögött helyezték el. Az indító-üzemanyagot kézipumpával nyomják be a szívócsőbe. A motor beindulása után nyitják a nyersolaj-tartály csapját.

Az előállítási költségek, a hasonló Otto-motorokhoz viszonyítva, állítólag 10 százalékkal magasabbak, viszont a 490 kcm-es motornál 2 lit./100 km-es fogyasztásra számítanak.

Új, nagyerejű rádiótávcső

75 kW-os rádiótávcső épül a kaliforniai tengerparton. A hatalmas radarberendezés segítségével *bemérhetők a világűr* — szabadszemmel gyakran nem is látható — *erős rádiósugárzást küldő csillagai.* A rádiócsillagászat alig 12 éves múltja alatt *több mint 2000 korábban ismeretlen csillagot fedeztek fel.* Ezek rendkívül erős rádiósugárzást bocsátanak ki. Ugyanakkor szabadszemmel láthatatlanok. Néhány ilyen rádiócsillagot nagyerejű csillagászati távcsövekkel is sikerült lefényképezni.

Az új rádiótávcső alkalmas a Föld külső légkörében levő ionizált rétegek mérésére is.

A 75 kW-os rádiótávcső két, *egyenként 27 méter átmérőjű, gömbsüveg alakú reflektoros radarantennából áll.* Ezeket síneken lehet mozgatni, körülbelül 0,5 km-nyi távolságon belül. A körülbelül 11 méter hosszú dipólantenna sugarait a gömb alakú reflektorok felülete tükörszerűen irányítja a világűr messze tájai felé.

Kifutott a CB 434-es motorkocsi

Kedden, a déli órákban indult próbaútjára az Északi Járműjavítóból a CB 434-es számú motorkocsi. Egymás után hagyjuk magunk mögött az állomásokat, egyenletesen duruzsol a motor és a kocsi nyeli a kilométereket. Mi van ebben érdekes? — kérdezhetné valaki. Naponta ismétlődő esemény ez — *a CB 434-es kifutása mégis izgalomban tartja a szakembereket.* Az első olyan motorkocsi, amelynek *Diesel-motorját beépítés előtt kolloid-grafittal kezelték.*

Körülbelül három héttel ezelőtt szereztek tudomást a vasúti főosztály szakemberei *Hajdu Endre* Vörös Csillag Traktorgyár-i mérnök módszeréről, a motorok kolloid-grafitos kezeléséről. Dicséretre méltó gyorsasággal intézkedtek és a próbamotoros egy-két napon belül már forgalomba is került a szentesi fűtőháznál.

Miért jó a kolloid-grafit? — Mi még csak a saját tapasztalatainkról tudunk beszélni — mondja *Ács László,* az Északi Járműjavító szakembere. *Az új motorokat 20—22 óráig szoktuk bejáratni a fékpadon.* Ez alatt az idő alatt egy-egy motor 200—240 kilogramm nyersolajat és 8—10 kilogramm kenőolajat fogyaszt. A kísérleti motor bejáratása viszont mindössze másfél órát vett igénybe. Ez alatt az idő alatt teljes terheléssel járattuk a motort — olyan terheléssel, amilyennek a forgalomban tulajdonképpen nincs is kitéve. A másfél órás bejáratás után szétszedtük a motort, hogy megvizsgáljuk. *A dugattyúgyűrűk, hengerek szépen befutottak,* a csapágyakról voltak kisebb hézagok. Hajdu elvtárs véleménye szerint ez a csekély hiba is annak tulajdonítható, hogy nem volt alkalmunk a csapágyak és a főtengely előgrafitozására.

A műhelyi szakemberek még nem tudnak többet mondani. — Kevés a tapasztalatunk — mondják. Véleményük szerint a bejáratásnál feltétlenül előnyös. — Ha kapunk ilyen anyagot és a minisztérium elrendeli rendszeres alkalmazását, szívesen használjuk.

Okos Lajos, a szentesi fűtőház főnöke és *Kékesi Rajmund* motorvezető, a CB 434-es gazdái még nem nyilatkoznak. — Majd hat hónap múlva megmondjuk a véleményünket. Akkor ugyanis szétszedjük javításra a motort — mondja a fűtőházfőnök.

A TUDOMÁNY ÉS A TECHNIKA VILÁGÁBÓL

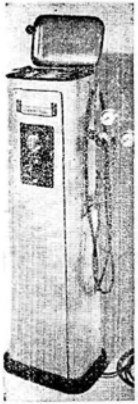

FÁJDALOMMENTES FOGFÚRÓGÉP. A cseh ipar egyik legújabb terméke: a fájdalommentes fog-fúrógép. Érdekessége, hogy a fájdalommentesítést gázzal végzi. A gázadagolást a páciens érzékenységének megfelelően lehet szabályozni. A gépet hatvan emberen próbálták ki. Egyik kísérletnél fúrás közben leállították a gázadagolást. A páciens, aki addig nyugodtan ült, fájdalmában felugrott a székről. A kísérletet természetesen nem kegyetlenségből végezték, hanem azért, hogy meggyőződjenek: valóban nem érez fájdalmat az illető, vagy csak nem akar szólni.

Földünk „igazi" fehér foltjai

A tenger kincsei

A Föld felületének mintegy kétharmadát óceánok borítják. A hatalmas víztömeg alatt terülnek el Földünk »igazi« fehér foltjai: ismeretlen és felfedezésre váró területek. A tengerfenék kutatása nemcsak tudományos szempontból jelentős, hanem mérhetetlen kincsek feltárását eredményezheti.

Bányák a tenger alatt

A tenger alatti területek semmivel sem szegényebbek ásványokban, ércekben, mint a tengerekből kiemelkedő szárazföldek. Legalábbis a kezdeti felfedezések erről biztosítják. Az amszterdami *Algemeen Handelsblad* című lap tudósítója jelenti Finnországból, hogy egy ottani társaság például *újszerű bánya létesítésének gondolatával foglalkozik.* Megállapították ugyanis, hogy a Finnország és Svédország között elterülő Aland-szigetek körül *tenger alatti vasérctelepek* vannak. A terv szerint a parttól tenger alatti alagutat fúrnak a lelőhely központjáig és így kezdik meg a bányászást.

Angliában azt állapították meg, hogy a széntelepek messze benyúlnak a tenger alá. *Már működnek is olyan bányák, amelyeknek tárói a tenger alatt húzódnak.* Az angolok azonban nem akarnak megelégedni ennyivel. Ezért a skót partok közelében próbafúrásokat kezdtek mesterséges, »úszó« szigetekről.

És mindez még csak a partok közelében történik, aránylag kis területen. De mi lesz akkor, ha a technikai haladás lehetővé teszi a *partoktól távol, a nyílt óceánon is* hasonló próbafúrások elvégzését? Ilyen tervekkel már úgyszólván minden tenger mellett elterülő országban foglalkoznak. A kísérletekkel foglalkozó szakemberek azt jósolják, hogy már néhány éven belül egészen magától értetődő lesz a tenger alatti bányászat.

Második Amerika

De lássuk tovább, milyen eredményeket értek el a már említetteken kívül is. *A Szovjetunióban például elsősorban olajat bányásznak a tenger alól.* A Kaspi-tengeren olajkutak százait mélyítették a tengerbe. Ennek eredménye, hogy Baku környéke még ma is a szovjet kőolajbányászat központja. De feltehető, hogy már nem sokáig. A *Szovjetunió csendes-óceáni partvidékén is megkezdődtek a tenger alatti olajkutatások.* A kezdeti eredmények arra utalnak, hogy a parttól távol is gazdag olajmezők vannak.

Az Egyesült Államokat határoló tengerek ugyancsak gazdagok olajban. *Radar-készülékekkel vizsgálták a tenger mélyét.* A vizsgálatok eredményeképpen fedezték fel a — »második Amerikát«. Egyedül a *Mexikói öbölben több mint negyven olajmezőt tártak már fel.* Az új olajmezők naponta 50 000 hordó kőolajat szolgáltatnak az olajfinomítóknak. A számítások szerint az eddig feltárt tenger alatti olajmezőkről mintegy 20 milliárd hordó olajat termelnek majd ki. Az olajon kívül más, új felfedezések is várhatók. De hogy milyenek, azt bizony a legmerészebb *fantáziával* sem lehetne előre megjósolni.

Folyékony kincsesbánya

Mi minden van magában a tengervízben is. A kutatók a *tengervíz hasznosíthatóságát még sokoldalúbbnak látják, mint a tenger alatt elterülő területekét.* A tenger vizében úgyszólván minden elem megtalálható oldott állapotban: *kálium, magnézium, bróm, urán, ólom, cink, vas, jód és rádium* — méghozzá elképzelhetetlen mennyiségben. Talán egy példa is elegendő a *mennyiség érzékeltetésére. Rézből* a tengervíz literjében mindössze két tizedgramm van. De egy köbkilométerben már 200 tonna, *s az összes tengervízben legalább 120 milliárd tonna.* Ez a mennyiség összehasonlíthatatlanul több, mint a szárazföldön eddig feltárt rézkészletek. Ezüstből ötször annyit, vasból nyolcszor annyit, magnéziumból — az egyik legjelentősebb könnyűfémből — pedig csaknem hétezerszer annyit tartalmaz a tengerek vize. Igaz: oldott állapotban. Ma már ez sem jelent leküzdhetetlen hátrányt. A *koppenhágai Politiken értesülése szerint az egyik hollandiai műtrágyagyár már a közeljövőben megkezdi a tengervíz* »bányászását«. Káliumot vonnak majd ki a tengervízből. Ebből a fontos anyagból a tengerek vize kétezerszer annyit tartalmaz, mint rézből, tehát *köbkilométerenként négyszázezer tonnát.* Ha ebből a tervből valóság lesz, akkor végérvényesen leküzdhető a termőföldek »káliéhsége« és a jelenleginél lényegesen nagyobb mezőgazdasági terméseredmények várhatók.

Kisebb mennyiségben már brómot és magnéziumot, Dániában pedig cementgyártáshoz szükséges alapanyagokat vonnak ki a tengervízből. Nem túlzó tehát a hidrobiológusok állítása: *a közeli holnap »terülj asztalkám«-ja a tengerben van.*

W. L.

Ízlik a rizs, jó puhára főtt — a napkonyhában. Ilyen készülékeket már tízezrével alkalmaznak az Egyesült Államok déli vidékein

NB—36 H típusú amerikai repülőgép, a világ első atommeghajtású repülőgépe

Rövid híradás az épülő mikrohullámú berendezésekről

Nagy, reflektoralakú és óriási fésűhöz hasonló vasszerkezetek között állunk a *Távközlési Kutató Intézet tetején.* Mikrohullámú antennák ezek. Útikalauzunk *Bognár Géza kétszeres Kossuth-díjas főmérnök,* az Akadémia titkára. Megkérjük, vezessen végig bennünket az intézeten, mutassa meg az itt folyó érdekes munkát.

Miért kell a mikrohullám?

— Mikrohullámú kísérletekkel foglalkozik az intézet kollektívája — mondja Bognár elvtárs. — A pár centiméter hosszúságú rádióhullámok abban különböznek a hosszabb hullámoktól, hogy nem a szokásos rezgőkörökben keletkeznek. Itt van ez a kis, koszorúalakú cella, üregrezonátornak hívják. A különleges elektroncsőben keletkező rezgést ebben állítjuk be a kívánt hullámhosszra. Tehát nincsen tekercs és kondenzátor. *A fémkoszorú üregeiben keletkező elektromágneses rezgések a mikrohullámok.* Azért van rájuk szükségünk, mert optikai tulajdonságaikat jól kihasználhatjuk. Azt mindenki tudja, hogy az ultra-rövidhullámokkal úgy bánunk, mint a fénnyel. *Reflektoralakú antennákkal sugározzuk és hasonló antennákkal fogjuk fel.* Elvileg meg lehetne ezt csinálni hosszabb hullámokkal is. De ha például a Kossuth-adó hullámait, amelyek 550 méter körüli hosszúságúak, reflektorral akarnánk sugározni, körülbelül öt kilométer átmérőjű reflektorra lenne szükségünk. Mert az az elv, hogy a sugárzó antenna átmérője legalább tízszerese legyen a hullám hosszúságának. De ha tíz centiméter hosszúságú ultra-rövidhullámhoz építünk antennát, a reflektor mindössze egy méter átmérőjű. A hullámok ilyen irányítása sok előnnyel jár. Ha így teremtünk rádióösszeköttetést két távoli pont között, *ehhez sokkal kevesebb energia kell, mintha olyan antennát használnánk, amely minden irányba sugároz.*

Irányított *sugárzással dolgozik a rádiólokátor is.* Itt a hullámokkal egy távoli visszaverő felület különböző adatait tudjuk megállapítani. Például *a repülőgép távolságát, oldalszögét, sebességét stb.* Az ultra-rövidhullámok előnye az is, hogy a légköri zavarokkal szemben kevésbé *érzékenyek, mint a hosszabb* hullámok.

Televíziós közvetítés és telefonbeszélgetés egyidőben

A technikailag fejlett országokban a *távolsági telefonösszeköttetéseket mikrohullámú adókkal biztosítják.* Ha a két város messzebb van egymástól, és egyetlen reflektorral nem tudjuk odaküldeni a hullámokat, közvetítő reléállomásokat alkalmaznak. Amerikában például a *New York és Sanfrancisco közötti 4000 mérföldes távolságot 114 reléállomással kötik össze.*

Jelenleg olyan korszerű mikrohullámú adóberendezést készítünk, amellyel *egyszerre lehet televíziós műsort és pár száz telefonbeszélgetést sugározni.* Amint látja, a műszerek sokkal több helyet foglalnak el, mint maga a készülő berendezés. Ez is a mikrohullámokkal való munka jellemző tulajdonsága. A berendezés egységeit külön kutatócsoportok készítik. Közben állandóan mérni kell, hogy a készülék megfeleljen a nemzetközi követelményeknek.

Drótok helyett csövek

A rezonátorban keletkezett rezgést nem dróton továbbítjuk, mint a hosszabb hullámú rádiókészülékeknél, hanem *vastag csöveken.* Külön problémát okoz a csövek végződése. Ha a hullámvezető csőnek a végét egyszerűen lezárjuk, onnan visszaverődik a hullám és megzavarja a berendezés munkáját. Ezért különlegesen kiképzett, préselt vasporból álló tömbökkel kell elnyeletni a visszaverődő hullámokat. Ezzel a berendezéssel *Budapest—Kékes—Budapest* között teremtünk majd mikrohullámú összeköttetést. *És ezt a kört terjesztjük majd ki Miskolcra is. Így 1958 elején Miskolc már sugározni tudja majd a budapesti televízió műsorát.*

Igen sok a munkánk, mert belépünk a nemzetközi televíziós hálózatba. Ehhez is mikrohullámú közvetítő állomásokat kell terveznünk — *fejezi* be a beszélgetést Bognár Géza.

Ormai Antal

Az orvost és a beteget kíméli, éles képet ad } a Diagnomax 125

A *Diagnomax 125* külsőre nem sokban különbözik elődeitől. Ízlésesebb, fényesebb és egyszerűbb. A gépeket azonban nem a külsejük után ítéljük meg, hanem aszerint: mit tudnak. A *Röntgen-gyár* új gyártmánya, a Diagnomax 125, a budapesti MÁV-kórház orvosai szerint igen jól bevált. Négy hónapja működik és kiállta a legnagyobb túlterhelést is.

— Természetesen nem ez a gép lényege — magyarázza Csizy Tibor, *a gyár főkonstruktőre* —, hanem az: mennyivel jobb, korszerűbb a régebbieknél. Erre csak úgy tudok felelni, ha kissé visszamegyek a múltba. Miért készítettük ezt a gépet? Elsősorban azért, hogy egy régóta vajúdó probléma végére tegyünk pontot. *Hogyan lehet a beteget és az orvost megkímélni a röntgensugár ártalmaitól* — erre ad választ a Diagnomax 125.

A rövidebb hullámhossz a betegeknek kedvez

— Ez a probléma egyik oldala — veszi át a szót *Árkos* elvtárs, a *gyár főmérnöke.* — A másik, hogy *élesebb képek kellenek.* A kettős probléma elvi megoldása ismert, az úgynevezett Hartstrahltechnik, vagyis *keménysugártechnika* néven. Ez azt jelenti, hogy *a röntgensugarat nagyobb feszültséggel állítjuk elő.* Az ilyen sugár rövidebb hullámhosszú: keményebb, így nagyobb az áthatoló képessége. Vagyis *a beteg keménysugárból kisebb mennyiséget kap,* tehát kevésbé veszélyes, mint az eddig használt lágysugár.

— Az éles felvételhez 40 kilovolton előállított sugár is elegendő. A 40 kilovoltos sugárral azonban hosszú ideig tart az átvilágítás, nagy mennyiségű röntgensugarat kap a beteg. Ezt akartuk elkerülni. Most — a keménysugártechnika alapján *100 kilovolton felüli feszültséggel állítjuk elő a sugarat.* Ebből kis mennyiség elegendő akármilyen éles felvételhez is. Ez a probléma megoldása és a Diagnomax 125 lényege.

Könnyen cserélhető alkatrészek

— Talán érdekli az olvasóközönséget az — fűzi hozzá Csizy elvtárs, aki a gép egyik tervezője is —, hogy a Diagnomax 125 lényegesen korszerűbb a régebbi típusoknál. Új méretezési eljárással *15 százalékkal csökkentettük a nagyfeszültségű trafó súlyát.* A trafóhoz tartozó egyenirányító — ventilcsöveket *pedig külön olajtérbe helyeztük el.* Így cserélhetők anélkül, hogy a trafó érzékeny olajteréhez kellene nyúlni. Ez óriási előny, ugyanis a javításnál ezek a csövek gyakran »meghibásodnak«.

— Említést érdemel még az új típusú kapcsolóóra és kapcsolási rendszer. És nem utolsósorban az az érdeklődés, mely külföldről megnyilvánul a gép iránt. Brazil, transzjordániai, görög, román stb. megrendelőink sürgetésére a tervezettnél *fél évvel előbb hozzákezdtünk a nullszéria gyártásához.*

— Kik tervezték a gépet?

— Az elektromos részét — rajtam kívül — *Wein István* röntgentervező technikus, a mechanikai részét *Végh László* tervező mérnök és *Molnár Géza* tervező technikus készítette.

(pongor)

PLASZTIK ÜVEGEK STERILIZÁLÁSA

A plasztikból készült üvegek hátránya, hogy csak egyszer használhatók kórházi célokra. Sterilizáláskor ugyanis teljesen tönkremennek és összeesnek. Az Egyesült Államokban radioaktív sugárzással sterilizálják az üvegeket. Így az üvegek megőrzik szilárdságukat és annyiszor feltölthetők, ahányszor csak szükséges. Emellett az üvegek élettartama kétszeresére növekszik

Varsói tudósítónk telefonjelentése:

A tömegek helyesirányú tevékenységének biztosítéka — a párt helyes politikai vonala

A lengyelországi változások lényegét képletesen úgy jellemezhetném: megtört a jég, megindult a zajlás. A VIII. plénum megtörte a párt felső vezetésében a sztálinista erők makacs ellenállását. A mai hírek szerint ez a harc sok területen nehéz és bonyolult és *nagy megfontoltságot is követel.*

Miről van szó? Talán mielőtt az eseményeket közölném, idézem a *Trybuna Ludu* ma reggeli cikkének egyik lényeges megállapítását: »*Ma úgy számíthat a párt a munkásosztályra, mint még soha.*«

Valóban: aki ma itt szemmel követi az eseményeket, az a politikai élet minden dimenziójában szemléletesen érzékelheti a lenini tanítást: *mit jelent a munkásosztály vezető szerepe.* A politikai élet Lengyelországban ezekben a napokban már valóban a gyárakban, a hivatalokban és a hadsereg egységeiben forr és erjed; ténylegesen a munkások, értelmiségiek és katonák százezrei és milliói formálják és teljesítik ki a VIII. plénum útmutatásait.

Általában rendkívül erős mindenütt a törekvés, hogy *a helyi vezetőségeket megszabadítják a sztálinista szektás erőktől. Ez a törekvés a felső pártvezetés legteljesebb segítségével találkozik.* A Novahutai Lenin-művek pártszervezeteinek rendkívüli ülésén például a részvevők nyugtalanságukat fejezték ki amiatt, hogy a krakkói vajdasági pártbizottság passzivitása miatt elvesztette a demokratizálási folyamat vezetőjének, Krakkó és a vajdaság politikai irányítójának szerepét.

Nem lehet azonban tagadni azt sem, hogy a nagy politikai hullámverés egyes helyeken felszínre hozott a nyugodt kibontakozásra árnyékot vető jelenségeket is. *Wroclavban hétfőn a késő esti órákban nacionalista és szovjetellenes demagógiával töltött fellépések is voltak.* Szórványosan *Gdanskban és Lodzban* is. *A Varsói Autógyárból — amely egyik központjává vált a politikai erjedésnek — kedden vonaton és repülőgépen munkásküldöttségek indultak szerte az országba — Gdanskba, Wroclavba és Lodzba is —, hogy a főváros munkásosztályának tapasztalataival is segítsék elszigetelni a megújulást megzavarni próbáló elemeket.* A pártlap kommentárjában ezt írja: Tűzre és bátorságra, de nagy megfontoltságra is szükség van. Néhol egyes felelőtlen elemek is hangot kapnak, akik a lengyel néptől idegen nézetekkel próbálnak zavart kelteni, hogy visszatartsák a demokratizálás nagy folyamatát. A fegyelmezettség, amely népünket jellemezte az áttörés napjaiban, egy pillanatra sem hagyhat el bennünket. *A párt helyes és határozott politikai vezetése, a munkásosztály szilárd ellenállása minden demagóg, felelőtlen, vagy idegen jelszóval szemben — íme, ez a biztosíték a tömegek helyesirányú tevékenységéhez.*«

A helyzet jellemzéséről ezt jelenthetem összefoglalóan: a harc most teljes szélességben és mélységben folyik a sztálinista erők ellen, de éber a készenlét, hogy elejét vegyék a demokratizálást más oldalról veszélyeztető kísérleteknek is.

A legfrissebb eseményekről: *A varsói városi tanács ülésén elfogadta a javaslatot a Sztálin út nevének megváltoztatásáról.* A rádió esti adásában beszámolt arról, hogy a hadsereg egységei örömmel fogadták *Vitaszevszkinek*, a politikai főcsoportfőnökség vezetőjének leváltását, ki köztudomásúan, a sztálinista vonal egyik képviselője volt és a hírek szerint szerepet játszott a hét fordulóján kétségtelenül feszültséget és nyugtalanságot keltő bizonyos csapatmegmozdulásokban. Ugyanakkor a hadseregben nagy örömmel és megelégedéssel fogadták a nemrég szabadlábra helyezett *Spychalski elvtárs régi feladatkörébe történt visszahelyezését.*

A katonai vezérkar gyűlésén elhangzott az a kívánság is, hogy kérik a 19 ártatlanul kivégzett katonatiszt nyilvános rehabilitálását is.

Az este megjelenő Express *Wiecerni* közli a *Borba* kommentárját a lengyelországi eseményekről. A Borba a többi között ezt írja: *A nép támogatása a legjobb garancia, hogy a szocializmus szilárd alapokra épül. Aláhúzza, hogy a szocialista építés erősítése, amely a demokratizálás meggyorsításával történik, elmélyíti a lengyel—szovjet barátságot és a lengyel nép barátságát a többi, szocializmust építő országgal.*

A lengyel újságírószövetség a szovjet újságírószövetséghez írott levelében *bírálja a Pravdában az elmúlt napokban megjelent cikket.* Egyidejűleg *meghívta a szovjet sajtó képviselőit Varsóba.* A levél másolatát elküldték a Pravda szerkesztőségébe azzal a kéréssel, hogy közöljék.

A szejm X. ülésszaka kedd délután 5 órakor megkezdte munkáját. A napirend — a választójogi törvényjavaslat és az ötéves terv — ismertetése után az egyik képviselő javasolta: *A kormány tartson beszámolót a politikai helyzetről és indítsanak erről vitát. A szejm elfogadta a javaslatot.*

Ezután *Sztambolics*, a jugoszláv szkupcsina küldöttsége vezetője üdvözölte a szejmet. Hangsúlyozta, *a jugoszláv nép teljes szívvel együttérez és szolidáris a lengyel néppel, amely utat tör a nemzetközi politikában.*

Ezután a választójogi törvényjavaslat ismertetésére került sor. Szerda délelőtt 11 órakor a szejm folytatja ülésszakát, amikor is Cyrankiewicz miniszterelnök beszámol a politikai helyzetről, majd megkezdődik a vita.

A fővárosban és az egész országban ma nagy várakozással tekintenek a szerdán 3 órakor a Felvonulás téren (azelőtt Sztálin téren) sorra kerülő népgyűlés elé, ahol *Gomulka* elvtárs beszél.

Várkonyi István

KÖZGAZDASÁG

A tervezés és gazdasági irányítás egyszerűsítése a könnyűiparban

A Minisztertanács tervezésről szóló határozata alapján a könnyűipari miniszter meghatározta azokat az alapelveket, amelyek szerint szabályozni kell a közép irányító szervek (iparigazgatóságok) és a vállalatok tervező munkáját 1957-ben.

Az iparigazgatóságok számára jóváhagyott tervmutatók általában ugyanazok, mint amelyeket a Minisztertanács a minisztérium számára jóváhagy. Az igazgatóságok a számukra jóváhagyott tervfeladat keretein belül *azokat a mutatókat és olyan időszakra hagyják jóvá a vállalatok számára, amelyeket szükségesnek tartanak* ahhoz, hogy az igazgatóságok elé tűzött feladatok végrehajtását biztosítsák. Így az igazgatóságok olyan hatáskörrel rendelkeznek majd, amely az operatív irányításhoz szükséges szabad mozgást biztosítja számukra.

A határozat ugyanakkor bizonyos korlátokat szab az igazgatóságoknak. Előírja egyrészt bizonyos alapvető mutatószámoknak — mint például a termelés összefoglaló mennyiségi mutatószámának — jóváhagyását. Másrészt az igazgatóságok a negyedéves tervek havi ütemezését nem írhatják elő a vállalatoknak. *A tervek havi bontása a vállalati igazgatók jogkörébe tartozik.*

Az a lehetőség, hogy az iparigazgatók nem kötelesek valamennyi mutatószámukat vállalatokra lebontani, lehetővé teszi, hogy egy iparágon belül is *a vállalatok adottságainak legjobban megfelelő tervmutatókkal szabályozzák a vállalat munkáját* (mint például a cipőiparban a már ismertetett módon). Esetleg olyan jóváhagyott mutatót alkalmazhatnak, amelyet részükre nem is hagyott jóvá a minisztérium, de amely a vállalat adottságainak megfelel. *Nem kötelező a létszám- és béralapterv jóváhagyása.* Ezzel a vállalati vezetők egy régi fájdalma szűnik meg a következő évben.

A vállalatok a nyereségtervük teljesítése érdekében az általuk leggazdaságosabbnak ítélt módon járhatnak el. Lehetővé válik az is, hogy az önköltségcsökkentés, a nyereséghányad és a vállalati eredmény tervszámai közül csak azt hagyják jóvá, amelyik a legcélszerűbb.

A minisztériumi határozat nyomán *az igazgatóságok most dolgozzák ki a maguk javaslatait, hogy milyen tervezési és jóváhagyási rendszert kívánnak a maguk területén alkalmazni,* milyen mutatószámokkal kívánják irányítani a vállalatok munkáját és milyen időszakokban látják szükségesnek szilárd vállalati tervek jóváhagyását. A lehetőségeknek megfelelően *minél több vállalat számára biztosítják, hogy jóváhagyott éves terv alapján dolgozzon.* Ahol ez nem lehetséges, legalább féléves időszakra állapítják meg a vállalatok terveit. A negyedéves tervezést csak ott tartják fenn, ahol múlhatatlanul szükséges.

A Könnyűipari Minisztérium tehát egyet előrelépett. Viszont a legjobb helyi kezdeményezés sem hozhatja a várt eredményeket, ha lépten-nyomon beleütközik az egész gazdasági életben még meglevő régi módszerekbe.

■ **Csehszlovákia és Nagy-Britannia** képviselői hétfőn Prágában hároméves kereskedelmi egyezményt írtak alá.

■ **Adenauer kancellár** a nyugatnémet ipar minden ágára kiterjedő bérbefagyasztást követelt pártja gazdaságpolitikai bizottsága előtt elmondott beszédében.

■ Az amerikai **Kereskedelemügyi Minisztérium** jelenti, hogy az Egyesült Államok kivitele 1956 első felében csaknem másfélmilliárd dollárral emelkedett az előző év hasonló időszakához képest.

■ **Nyugat-Németország kivitele** rohamos ütemben emelkedik és a múlt hónapban csaknem elérte az angol export értékét.

■ **A Szovjet Szakszervezetek Központi Tanácsának** és a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő találmányügyi bizottságnak a kezdeményezésére október 17-én összeült a szovjet újítók, észszerűsítők és feltalálók országos értekezlete.

■ **Jugoszlávia** 175 millió dolláros kölcsönt kíván felvenni a Német Szövetségi Köztársaságtól alumíniumipara fejlesztéséhez — közölték Belgrádban. A nyugatnémet kölcsönből Dalmáciában építenek gyárat.

■ **Ausztriában** a háború alatt mintegy 76 000 lakás semmisült meg teljesen. Ezeknek nagyobbik részét azóta már újjáépítették. A részben megrongálódott 101 000 lakás közül eddig 51 000-et állították helyre.

Nemzetközi hírek

Megérkezett New Yorkba az elnökválasztásokat tanulmányozó szovjet küldöttség.

⊙

N. Sz. Hruscsov október 22-én fogadta a Szovjet Békebizottság meghívására a Szovjetunióban tartózkodó olasz közéleti küldöttséget.

⊙

Az európai vasutak liszszaboni konferenciáján, mely a nemzetközi személyszállító gyorsvonatok jövő évi menetrendjét tárgyalja meg, magyar vasutas küldöttség vesz részt Csanádi György vezérigazgató vezetésével.

⊙

A NYUGATNÉMET FÉMIPARI szakszervezet vezetősége jóváhagyta a fémiparban dolgozók sztrájkját. A schleswig-holsteini szakszervezet szerdára tűzte ki a sztrájk megkezdésének időpontját.

⊙

Hatojama kedden Párizsból Londonba érkezett. Szerdán az angol miniszterelnökségen felkereste Sir Anthony Eden angol miniszterelnököt.

Közzétették a magyar—jugoszláv közös nyilatkozatot

A tárgyalások új utat nyitottak — Stevenson osztja Eisenhower nézetét — A tuniszi kormány visszahívta franciaországi követét

A Magyar Dolgozók Pártja legfelsőbb képviselőinek az eszéki pályaudvaron történt búcsúztatásával és a *közös nyilatkozat közzétételével véget ért a magyar küldöttség nyolcnapos jugoszláviai tartózkodása.* A Tanjug kommentárja szerint a tárgyalások egyik fő jellemvonása éppen az a körülmény volt, hogy a megbeszéléseket áthatotta az óhaj: vonják le a múlt nehéz időiből a kellő tanulságokat és mindkét nép törekvéseinek megfelelően *teremtsék meg az önként vállalt együttműködéshez vezető utat a kölcsönös bizalom és az egyenjogúság tiszteletbentartása szellemében.*

A jugoszláv lapok bőven foglalkoznak a magyar pártküldöttség jugoszláviai megbeszéléseivel és közlik a küldöttség tagjainak nyilatkozatait. A Tanjug kiadta *Alekszandar Rankovicsnak* és *Gerő Ernőnek* a zárótárgyalások után Eszéken elhangzott nyilatkozatait, a *Borba* a megbeszéléseket kommentálva azt írja, hogy »*a tartós, szolid magyar—jugoszláv barátság kiépítésére megvannak a kedvező előfeltételek*«, a *Borba* és a *Politika* keddi számában a Magyar Dolgozók Pártja képviselőinek nyilatkozatait közli, mégpedig a Politika interjút közöl *Hegedüs Andrással* és *Kádár Jánossal*, a Borba pedig *Gerő Ernővel*, az MDP Központi Vezetőségének első titkárával. A Politikában ezenkívül megjelent *Gáspár Sándornak*, a Jugoszláviában járt magyar szakszervezeti küldöttség vezetőjének a nyilatkozata is, amelyet lapunk mai számában más helyen közlünk.

Az egész jugoszláv sajtó megegyezik abban, hogy a most befejeződött tárgyalások *új utat nyitottak,* amelyeknek a két szomszéd ország népeinek kívánságaival összhangban, a jobb, kölcsönös megértéshez és a gyümölcsözőbb együttműködéshez kell vezetnie.

Hasonló rokonszenvvel kíséri a jugoszláv sajtó *a román kormány- és pártküldöttség jugoszláviai látogatását.* A küldöttség tagjai látogatást tettek a Belgrád melletti atomkutató intézetben, s kedden magasrangú jugoszláv funkcionáriusok kíséretében hatnapos körutazásra indultak Jugoszláviában. Beutazzák Horvátországot és Szlovéniát, s a körút befejezése után Brioniban folytatják megbeszéléseiket a jugoszláv államférfiakkal.

Eisenhower válasza

Eisenhower elnök válaszlevelet intézett *Bulganyinhoz*, a szovjet Minisztertanács elnökéhez, amelyben azt állítja, hogy Bulganyin levele »*beavatkozás az Egyesült Államok belügyébe, mivel bizonyos prominens amerikai személyek felfogását támasztja alá és a választási hadjárat kellős közepén hozták nyilvánosságra*«. Közismert, hogy Stevenson, Eisenhower ellenfele követelte az atom- és hidrogénfegyverkísérletek betiltását. A többi között az elnök levele hangoztatja: »magára nézve is sértőnek tartja« Bulganyinnak Dullesra vonatkozó bíráló megjegyzését. A levélben Eisenhower *reményének ad kifejezést, hogy a közvetlen érintkezés a két államfő között a béke ügyét szolgálhatja.*

Stevenson kijelentette: *osztja Eisenhower nézetét,* Bulganyin legutóbbi levelét beavatkozásnak tekinti Amerika belügyeibe, mindamellett hangsúlyozza: *meg kell vizsgálni Bulganyin javaslatát.*

Belga—szovjet tárgyalások

Kedd délelőtt megkezdődött a hivatalos érintkezés a szovjet és a Moszkvában tartózkodó belga államférfiak között. *Van Acker* miniszterelnököt és *Spaak* külügyminisztert *N. A. Bulganyin* fogadta. A megbeszéléseken részt vett *Sepilov* külügyminiszter is. Meleg, baráti légkörben folyt le a szovjet miniszterelnök által a belga vendégek tiszteletére adott villásreggeli is.

Foglyok az algériai Felszabadítási Front vezetői

Az Algériai Felszabadítási Front *öt vezetője* az Air-Atlas repülőgép-társaság repülőgépén — amelyet francia legénység vezetett — Tuniszba utazott, hogy részt vegyen a szultánnal és a miniszterelnökkel folytatandó megbeszéléseken. A repülőgépet több *francia vadászgép leszállásra kényszerítette — ehhez a legénység is hozzásegített — és az Algír melletti katonai repülőtéren, ahova a gép leszállt, rendőrök letartóztatták az algériai vezetőket.*

E hír vétele után *Burgiba*, tuniszi miniszterelnök magához kérette Franciaország tuniszi nagykövetét és közölte vele: *e cselekedet azzal a veszéllyel jár, hogy egész Észak-Afrikában fegyveres erőpróbára kerülhet sor Franciaországgal.* A tuniszi kormány *visszahívta* párizsi nagykövetét és felhívta Anglia és Amerika kormányának figyelmét az őrizetbevétel után keletkezett helyzetre.

„A szakszervezetek igen befolyásos tényezők Jugoszlávia társadalmi és politikai életében"

Gáspár Sándor nyilatkozata a Jugopress munkatársának

Belgrád, október 23. (MTI) A **Politika** szombati számában »A jugoszláv munkásosztály gazdagította a nemzetközi szakszervezeti mozgalmat« címmel közli **Gáspár Sándornak,** a SZOT elnökének a **Jugopress számára adott** nyilatkozatát:

— A magyar szakszervezeti küldöttség látogatásával döntő lépések történtek **a két ország szakszervezetei közötti jövőbeli együttműködés fejlesztésének útján** — mondotta Gáspár Sándor és hozzáfűzte, hogy véleménye szerint ezt az együttműködést szakmai szakszervezetek és vállalatok küldöttségének, továbbá előadók, munkáscsoportok stb. cseréje útján lehetne a legjobban megvalósítani. Ezenkívül a szociális és kulturális intézmények munkáját is kölcsönösen kellene tanulmányozni.

A SZOT elnöke ezután rámutatott a jugoszláv munkásosztály vívmányaira, amelyekkel — véleménye szerint — gazdagodott a nemzetközi szakszervezeti mozgalom tapasztalata.

Gáspár Sándor 1948 előtt három ízben járt Jugoszláviában s kijelentette, hogy mostani látogatásakor lépten-nyomon hatalmas változásokat észlelt. Az építkezés nagy üteme különösen szembetűnő — mondotta Gáspár Sándor.

A **munkásönkormányzat** rendszeréről szólva Gáspár Sándor kiemelte, hogy a munkástanácsok létesítménye igen logikus és célravezető s ezek a szervek olyan eszközt jelentenek, amellyel az egyén érdekei szerencsésen összehangolhatók a közösség érdekeivel. Ebben rejlik e szervek nagysága.

— Véleményünk szerint — folytatta a magyar szakszervezeti küldöttség vezetője — jó az, ha a vállalatok igazgatását nem csupán néhány ember végzi, hanem az egész kollektíva gondoskodik róla, mert az önkormányzati szerveken keresztül széles körben fejlődik a munkásdemokrácia.

A magyar szakszervezeti küldöttségnek a jugoszláv szakszervezetek tevékenységével kapcsolatban szerzett benyomásairól szólva Gáspár Sándor kijelentette, hogy a küldöttség a különböző szervezetek és szervek sokrétű tevékenysége folytán e rövid látogatás során nem tudott teljesen világos képet alkotni a Jugoszláv Szakszervezeti Szövetség szerepéről, de megállapíthatta, hogy **a szakszervezetek igen befolyásos és tekintélyes tényezők Jugoszlávia társadalmi és politikai életében.**

Gáspár Sándor rámutatott azután a nemzetközi szakszervezeti együttműködés hasznosságára, majd befejezésül a magyar szakszervezetek szerepéről beszélt a magyar közélet demokratizálásában.

Csergő János miniszter lemondását kéri a taggyűlés a KGM vaskohászati igazgatóságán

A Kohó- és Gépipari Minisztérium vaskohászati igazgatóságának kommunista dolgozói tegnap rendkívüli taggyűlésen tárgyalták a politikai és gazdasági helyzetet. A taggyűlés során megállapították, hogy hazánk demokratizálódásának és a gazdasági nehézségek leküzdésének múlhatatlan követelménye, hogy a párt élén új Központi Vezetőség álljon, amely a tagság és az egész dolgozó nép bizalmát élvezi. A taggyűlés határozatában leszögezte, hogy *Csergő János* kohó- és gépipari miniszter, a Központi Vezetőség tagja sem a politikai életben, sem a gazdasági életben nem alkalmas ilyen vezető szerepre. Táviratukban a Politikai Bizottsághoz fordultak, hogy álljon élére a júliusi határozat megvalósításáért folyó harcnak. Feltétlenül fontosnak tartják azt is, hogy *Nagy Imre* elvtárs az őt megillető vezető beosztásba kerüljön vissza. Táviratot küldtek a *Szabad Nép* szerkesztőségéhez, amelyben kifejezték keddi számukban közölt cikkek, írások feletti megelégedésüket. Remélik, a *Szabad Nép* tovább halad ezen az úton.

A vaskohászati igazgatóság kommunistái elhatározták azt is, hogy részt vesznek az irányításuk alatt álló üzemek taggyűlésein, hogy ott is kifejezésre juttassák véleményüket.

Az UNESCO közgyűlése Újdelhiben

Az UNESCO közgyűlése Újdelhiben 1956. november 5-től december 5-ig tartandó IX. ülésszakán a Magyar Népköztársaság delegációval képviselteti magát. A delegáció vezetője, *Jóboru Magda,* az oktatásügyi miniszter első helyettese, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága elnöke, tagjai: *Tamás Aladár,* a Magyar Népköztársaság indiai követe, *Széll Jenő,* a Népművészeti Intézet igazgatója, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága főtitkára, *Konrád Edit* külügyminisztériumi osztályvezető.

A Nemzetközi Színházi Intézet október 29-től november 2-ig Bombayban tartandó világkonferenciáján részt vesz Széll Jenő, a Népművészeti Intézet igazgatója, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága főtitkára.

SPORT

EDZŐTANÁCS,

amelynek tanácsait meg sem hallgatják

(Puskás Antal testnevelő tanár, atlétikai edző, volt hármasugró-bajnokunk és rekorderünk küldte be az alábbi, megszívlelendő sorokat.)

Két éve vagyok az atlétaedzőtanács tagja. 1955 tavaszán még tervszerű előkészítéssel rendszeresen tartottuk a tanácsüléseket. Munkánk, javaslataink jelentősen elősegítették az atlétika előbbrevitelét. Kezdetben az edzőtanács mindegyik tagja patronált egy-két megyét, és megbeszélte a helybeliekkel ügyes-bajos dolgaikat és megszemlélte az ottani keretek edzéseit. Előadásokat és filmvetítéseket is tartott.

Ám az atlétikai idény indulásával az edzőtanács munkája mindinkább háttérbe szorult. A tanácsülések rendszertelenné váltak, az edzőtanács elnöke igyekezett a tanácstagoktól függetleníteni magát. Azáltal, hogy egy személyben állami edző és az edzőtanács elnöke, keresztülvihette, hogy az edzőtanács nevében továbbított és érvényesített olyan intézkedéseket, amelyekről az edzőtanács tagjainak sejtelmük sem volt.

Nincs elnöke az edzőtanácsnak!

A tavalyi év végére az edzőtanács valamennyi tagjában kialakult az a vélemény, hogy az állami edző részben hivatali beosztása, részben rendszertelen munkája következtében nem alkalmas az edzőtanács vezetésére. Ilyen előzmények után nem is csodálható, hogy a múlt év őszén az edzőtanács egyhangúlag elfogadta elnökének lemondását. Érthetetlen okokból kifolyólag azonban az OTSB illetékesei mind a mai napig nem töltették be a lemondott elnök tisztségét — sőt a továbbiakban is az állami edzőt bízták meg az ügyek vezetésével. A következmény: *az alkotmányosságnak most már a minimális formáját sem tartja be az edzőtanács »elnöke«.* Előfordult, hogy hónapokig nem hívott össze tanácsülést. Ha egyszer-egyszer összehívott bennünket, csupán azért tette, hogy az általa már megadott válogatott keretet »összeállítsuk«. Bevált szokássá vált, hogy *az edzőtanács bátrabb szavú tagjait készakarva elfelejti meghívni a tanácsülésekre.* Holott ha valakinek, vagy valakiknek ellentétes véleményük volt, azt nagy felsőbbséggel, amúgysem vette tudomásul soha, s a legtöbbször nem is válaszolt rá. Előfordult, hogy egyszerűen kijelentette: »Ha X nem kerül be a külföldre készülő csapatba, akkor Y sem fog kimenni.«

Radikális intézkedést!

Ennek a rendszernek következményeit nagyon is érezzük! Az idei évben az edzőtanács egyáltalán nem foglalkozott az atlétika egyetemes kérdéseivel, az utánpótlással (a vidékkel), a női atlétikával (gyenge eredményeiken ez meg is látszik!). Nem adott segítséget az edzők, szakemberek továbbfejlődéséhez sem. (Külföldi irodalom, tapasztalatcsere.) Minden külföldi úton, vagy versenyen sok újat lehet látni és tapasztalni szakmai szempontból. Az elmúlt két évben még egyetlen egyszer sem fordult elő, hogy a külföldön járt szakemberek egy alkalommal is beszámoltak volna a kint látottakról és tapasztaltakról. Ezek megismerése és felhasználása a kiváltságosak titka és előjoga maradt.

Igen szegényes képet kapunk, ha alaposabban megnézzük a közvetlen és távolabbi utánpótlást. Négy-öt ember kiesése az atlétaválogatottból katasztrofális helyzetet teremthet. *Mielőbb radikális intézkedést kérünk a magyar atlétika érdekében!* Éreztesse hatását a XX. kongresszus szelleme a könnyűatlétikai osztályon és a mellette működő társadalmi szervekben is! Ne fordulhasson elő az, hogy az emberek ne merjenek véleményt nyilvánítani, mert menten a nép ellenségének nyilvánítják őket, vagy szakmai szempontból mellőzik és elütik esetleges külföldi utazástól, a tanulás, a tapasztalatszerzés, a fejlődés lehetőségétől.

Az olimpiai előkészületek közben sem szabad elfelejtkeznünk a tömegekről, a további tehetségek kibontakoztatásáról. Többet kell foglalkoznunk az elmaradt versenyszámokkal, hogy válogatott csapatunk kiegyensúlyozottabb legyen.

Miért esett vissza a női atlétika?

Külön kérdés a női atlétika. Érthetetlen, hogy nálunk miért nem foglalkoznak a női atlétikával külön, s a női atlétika miért csak megtűrt valami, szinte szükséges rossz! A nőknek testi felépítettségük és beállítottságuk folytán egészen más edzéseket kell folytatniuk, mint a férfiaknak. A felsőbb vezetőség ezzel a problémával mind a mai napig szinte semmit sem foglalkozott.

Még nincs késő. Legjobbjaink régebbi szép eredményei még eltakarják a mögöttük meredező űrt. A kezdődő hanyatlást még megállíthatjuk. De ha nem történik semmi, akkor... Ó, akkor a hanyatlásért, a fiaskóért, a hibákért majd az edzőtanács tagjait vonják felelősségre!

Puskás Antal,
az edzőtanács tagja

Ha nem Rózsavölgyi — hát Tábori!

Tábori győztesen szakítja át a célszalagot az 1500 m-es síkfutásban

Ez is gól!

Ágostonné, a Bp. Szikra játékosa kapura dob a kispályás női kézilabdabajnokság döntőjén a Csepeli Vasas elleni mérkőzésen

Kijelölték a svéd labdarúgó-válogatottat

Vasárnap Budapesten és Stockholmban sorra kerülő magyar—svéd nemzetek közötti labdarúgó-mérkőzéseken résztvevő svéd A- és B-válogatott csapatot kedden kijelölték. Ezek szerint Budapesten a »nagyválogatott« a következő összeállításban játszik: Svensson — Bergmark, Axbom, Haakansson — Johansson, Parling — Jonsson, Löfgren, Eliasson, Thillberg, Kallgren.

Krivonoszov visszaszerezte kalapácsvető világcsúcsát

Az olimpiára készülő szovjet atléták hétfői versenyén *Krivonoszov* visszahódította a kalapácsvetés világcsúcsát. A kiváló szovjet kalapácsvető két ízben is túldobta az amerikai Connolly 66,75 m-es világcsúcsát. *Krivonoszov* a verseny elején 66,86 métert dobott, majd az utolsó sorozatban 67,32 méteres dobásával újabb világcsúcsot ért el. *Krivonoszov* első világcsúcsa óta — két centiméter híján — 4 métert javult.

Horgász hírek

Szikrázó napfényben fürödtek vasárnap a Dunaerdők. A teljes szélcsend és a napsütés valósággal átforrósította a már nagyobbára 10—12 C fokra lehűlt víz felett a levegőt. Már a délelőtti órákban derékig meztelen »pecások« várták ladikjaikban a jószerencsét. De amilyen kivételesen szép volt az idő, olyan kivételesen rosszak voltak a fogási eredmények. A 10—14 nappal ezelőtti erős éjszakai lehűlések hatása alatt már megindult a csuka, ezért csukázásra készült fel, ami azonban — az időközben beállott jelentős nappali felmelegedés következtében — nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Kivételnek számít Győrös Lajos (Budapesti Petőfi Horgászegyesület) fogása, aki a tassi volt turbinaágban 68 szép csukát fogott, amelyek között 4—5 kilogrammos is akadt. Az [illegible] csukát [illegible] a [illegible] horgászok [illegible] tak, azt — [illegible] kivétel nélkül — a belvízlevezető és [illegible] ban fogták.

Vasárnap délelőtt tartotta házi versenyét — saját vízterületén, Szigetcsépen — a Budapesti Sporthorgászok Egyesülete. A legnagyobb halat, 2,70 kilogrammos csukát, Alfons József, a legtöbbet, 113 darabot, Bek József fogta. Az ifik versenyét Zsák József tanuló 17 darab keszeggel nyerte.

A Mohácsi Dolgozók Horgászegyesülete november 4-én a belsőbédai Dunán a bajai, pécsi és mohácsi horgászok részvételével egyesületek közötti versenyt rendez.

A MAVAUT az érdekelt dunai horgászok kérelmére elrendelte, hogy Dömsöd-»Agyagos«-nál az tanyai világra érvényes feltételek mellett a helyi járatok — fel- és leszállás esetén — álljanak meg. Figyelmeztetjük horgásztársainkat, hogy a MAVAUT-nak ez az egyébként megértő és előzékeny gesztusa a távolsági járatokra — Kalocsa-Baja — nem vonatkozik.

Ma este: jugoszláv asztaliteniszezők a Sportcsarnokban

A belgrádi Partizán legjobb férfi és női asztaliteniszezői szerdán Budapesten vendégszerepelnek. A jóképességű versenyzőkből álló jugoszláv együttes a Vörös Meteor csapataival ma este 6 órai kezdettel a Sportcsarnokban mérkőzik.

A Bp. Honvéd első gólja

Tichy lő — gól! 1:0 a Bp. Honvéd javára

Fel az olimpiára!

Az ötödik forduló harmadik kérdésének helyes megfejtése és a nyertesek névsora

»Fel az olimpiára« című nagy rejtvénypályázatunk ötödik fordulójának harmadik szakasza befejeződött.

Az ötödik forduló harmadik négy feladványának helyes megfejtése a következő:

9. 160 cm, 10. 24., 11. Három, 12. Kossuth Lajos.

A bizottság kedd délután megejtette a sorsolást, s a kilenc nyereményt a következő pályázók nyerték:

Egy női disznóbőr-táska: Vajda Andrásné, Budapest V., Arany J. u. 1.

Egy porcelán teáskészlet: Forgács Emilné, Budapest XIII., Hegedüs Gyula u. 36.

Egy háztartási mérleg: Neuschl Károlyne, Budapest VIII., Makarenko u. 7.

Hat férfizsebkendő: Csonka József, Budapest III., Solymári út 5.

Egy villanyvasaló: dr. Horváthy Valéria, Bp. VIII., Orczy út 38.

Egy dohányzókészlet: Kovács János, Debrecen, Forgács u. 3. sz.

Egy pár női nylonharisnya: Huba Ferencné, Budapest V., Belgrád rakpart 18, f. 4.

Egy-egy szépirodalmi könyv: Pölöskei Imre, Tata, Felszabadulás u. 42. *Tóth János,* Zalaegerszeg, Toldi u. 8.

A nyereménytárgyakat a vidékieknek postán egyidejűleg megküldöttük, míg a budapestiek szerkesztőségünk titkárságán vehetik át 11 és 18 óra között.

A Népszava nagy sportpályázata

ÖTÖDIK FORDULÓ

16. sz. kérdés:

A vízsz. 1., 42. és függ. 1. számú sorban szereplő kérdésre adandó választ kell beküldeni!

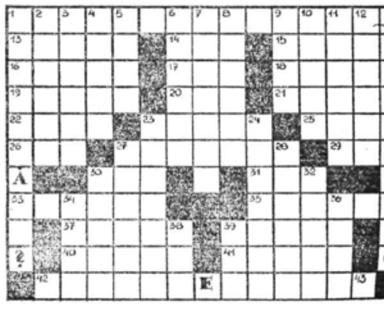

VÍZSZINTES: 13. Farkas. 14. Testrész. 15. A görög mondai szerelem istenének neve — kimondva. 16. Hugo Victor drámája nyomán ő írta a Rigoletto szövegkönyvét. 17. Külföldi sör. 18. Bátran cselekedte. 19. Bőségesen adagoltal. 20. Virágos hely. 21. A Szöktetés a szerályból egyik főszereplője. 22. Hajat vág. 23. Hunced [illegible]. 25. Vajon a személye ok-tényező? 26. Egyik nagyobb része! 27. Időn túli érkezések. 29. Részcsrag. 30. CRT. 31. Lásd 26. sz. 33. Róla és testvéréről írt Thomas Mann hatalmas regénytrilógiát. 35. Ezen több darabból álló ... együttes csoportja. 37. Az éjszaka ilyen. 39. Személyével — kissé költőiesen. 40. Kórházi dolgozó. 41. A karácsonyt a Mátrában tölti. 28. Fegyver is van ilyen — a szólásmondásban. 30. Becézett név. 32. Újévkor. 34. Csomagolási eszköz. Az egykori magyar labdarúgó-válogatott kapusa. 36. Kissé meghízott. 38. Tartó. 39. Ötletes kezdeményezés!! 42, 43. Összesen: pára'!

FÜGGŐLEGES: 2. A foszforos gyufa feltalálója. 3. Mindenkinek ludlara — a most következő szó írandó be. 4. Összevisszaság. 5. Idegen teniszműszó — magyar névelővel. 6. Olimpiai versenyzőnk. 7. Lábcsuklás. 8. Állatkerti dolgozó egyik munkája. 9. Verne hőse. 10. Légcsavarral felszálló. 11. Amerikai vallásfelekezet tagja. 12. Keresztesvirágú növény. 23. Alternatív lehetőséggel rendelkező. 24. Fekhely. 27. Festett fonalból készült pamutszövet.

Figyelem! Az o és ó, illetőleg az ö és ő betű között nem teszünk különbséget!

Az ötödik forduló negyedik szakaszában a 13., 14., 15. és 16. számú rejtvények megfejtését **október 26-ig** lehet beküldeni. A sorsolást november 6-án ejtjük meg, s annak eredményét a Népszava **november 7-i, szerdai száma** közli. A sorsolásban mindenki részt vehet, aki a feladott négy kérdésből legalább kettőre hibátlanul válaszol.

A beküldés alkalmával a címzésnél okvetlenül írják rá: »FEL AZ OLIMPIÁRA!«

Az ötödik szakasz október 21-i számunkban kezdődik!

FEL AZ OLIMPIÁRA!
A Népszava sportpályázata
ÖTÖDIK FORDULÓ
16. sz. szelvény

MŰSOROK

SZÍNHÁZAK

Operaház: Falstaff (R-bérlet, 2. sz; 7). **Operaház Erkel Színháza:** Traviata (2-es bérlet, 2. sz; 7). **Nemzeti Színház:** Othello (fél 7). **Katona József Színház:** Pygmalion (7). **Madách Színház:** Királyasszony lovagja (7). **Madách Kamara Színház:** Sose lehet tudni (7). **Magyar Néphadsereg Színháza:** Szent Johanna (Lehár komb. bérlet; 7). **Petőfi Színház:** Olympia (7). **Jókai Színház:** Három szegény szabólegény (fél 4). **József Attila Színház:** Szép kis família (fél 8). **Fővárosi Operettszínház:** Csárdáskirálynő (7). **Blaha Lujza Színház:** Mágnás Miska (7). **Déryné Színház:** Dr. Pepike (7). **Vidám Színpad:** Lehet beszélni (fél 8). **Kis Színpad:** Torkig vagyok a szerelemmel (fél 8). **Budapest Varieté:** Humor expressz (8). **Kamara Varieté:** Kijavítjuk a történelmet (6, fél 9). **Állami Bábszínház:** Százszorszép (3). Pesti mesék (fél 8). **Zeneakadémia:** Margittay Sándor orgonaestje (Az orgonamuzsika története, N-bérlet, 1. sz; 6). **Fővárosi Nagycirkusz:** Kínai Cirkusz vendégjátéka (6).

MOZIK

HANNIBÁL TANÁR ÚR (magyar film): URÁNIA (Rákóczi út 21) 4, n7, f9; MŰVÉSZ (Lenin körút 88) 9, 11, n2, f4, h6, 8; FELSZABADULÁS (Flórián tér 3) f4, h6, 8; DÓZSA (Róbert Károly körút 59) 4, n7, f9; ALKOTMÁNY (Újpest) f4, h6, 8; HUNYADI (Kispest) f4, h6, 8. — **ERNST THÄLMANN, I. RÉSZ** (magyarul beszélő német film): FÉNY (Újpest) h4, 6, n9. — **ERNST THÄLMAN, II. RÉSZ** (magyarul beszélő színes német film): UGOCSA (Ugocsa utca 10) 3, h6, f9. — **EMBEREK FEHÉRBEN** (francia film): VÖRÖS CSILLAG (Lenin körút 45) f5, h7, 9; CORVIN (Kisfaludy köz) h4, 6, f9; SZIKRA (Lenin körút 120) csak délelőtt f10, f12, h2; PUSKIN (Kossuth Lajos utca 18) csak délelőtt 9, 11, n2. — **ELÁRULT SZERELEM** (magyarul beszélő színes szovjet film): SZABADSÁG (Bartók Béla út 64) 4, n7, f9; TÁNCSICS (Csepel) f4, h6, 8. — **TANÁR ÚR KÉREM** (magyar film, kísérőműsor: Švejk, a derék katona): PUSKIN (Kossuth Lajos utca 18) 3, hétre prol. f4, h6, 8; DUNA (Fürst Sándor utca 7) 3, hétre prol. f5, h7, 9; JÓZSEF ATTILA (Rákospalota) h6, 8, vas. f4. — **AZ ÚJ EMBER KOVÁCSA** (magyarul beszélő színes szovjet film): TOLDI (Bajcsy-Zsilinszky út 36) f4, h6, 8; CSILLAG (Csillaghegy) h6, 8, szerda szünnap. — **LÁTOGATÁS A FELHŐKBŐL** (színes csehszlovák filmvígjáték): KOSSUTH (Váci út 14) f5, h7, 9; ZUGLÓI (Angol utca 26) f4, h6, 8; MUNKÁS (Kápolna utca 3/b) f4, h6, 8. — **A BAGDADI TOLVAJ** (színes angol mesefilm): SZIKRA (Lenin körút 120) prol. 4, n7, f9. — **GANGA** (magyarul beszélő indiai film): VÖRÖSMARTY (Üllői út 4) 3, n6, h8; BRIGÁD (Pestlőrinc) h6, 8. — **SZÖKEVÉNYEK** (francia film): TÁTRA (Pesterzsébet) 4, n7, f9; BÁSTYA (Lenin körút 8) 10, 12, n3, f5, h7, 9. — **TRAVIATA** (olasz film): VÖRÖSMARTY (Üllői út 4) csak délelőtt 9, 11, 1; ÉLMUNKÁS (Kispest) f6, h8; JÓKAI (Rákoshegy) f6, h8. — **OTHELLO** (magyarul beszélő színes szovjet film): JÓZSEF ATTILA KULTÚRHÁZ (József Attila tér 4) n6, f8, szerda szünnap; ADY (Tanács körút 3) f4, h6, 8; ELŐRE (Delej utca 41) f6, h8; BEM (Mártírok útja 5/b) csak délelőtt 10, 12, 2; GORKIJ (Akácfa utca 4) 8 óra (orosz nyelvű előadás). — **KIRÁLYLÁNY A FELESÉGEM** (francia film, 16 éven felülieknek): SZABADSÁG (Bartók Béla út 64) csak délelőtt f10, f12, h2. — **ÉS MEGFORDUL A SZÉL** (ausztráliai film): ATTILA (Budafok) f6, h8. — **Magyar híradó, Angol közönség előtt, Az olló bosszút áll, 2000 éves Pécs:** HÍRADÓ (Lenin körút 13), reggel 9-től este 11-ig folytatólag.

Ünnepi vacsora (magyar film): BEM (Mártírok útja 5/b) 4, n7, f9; MIKSZÁTH (Sashalom) f5, f7, f9, szerda szünnap; KÁRPÁT (Csillaghegy) n6, f8. — **A fiú** (szovjet film): TANÁCS (Szent István körút 16) 10, 12, n3, f5, h7, 9. — **A sas fia** (magyarul beszélő jugoszláv film): SPORT (Thököly út 56) 4, n7, f9; SZABADSÁG (Újpest) h6, 8. — **Bel ami** (francia-osztrák film, 16 éven felülieknek): GORKIJ (Akácfa utca 4) prol. f4, h6. — **Egy szép lány férjet keres** (olasz film, 16 éven felülieknek): BETHLEN (Bethlen Gábor tér 3) 4, n7, f9; HALADÁS (Bartók Béla út 128) f4, h6, 8; MOM KULTÚRHÁZ (Csörsz utca 18) 24-én 3, n6, f8. — **Utak és sorsok** (szovjet film, kísérőműsor: A kabát); AKADÉMIA (Üllői út 101) f4, h6, 8; SZABADSÁG (Rákosliget) f6, h8. — **Egy nap a bíróságon** (olasz film, 16 éven felülieknek): BÁNYÁSZ (József körút 63) A-terem f10, f12, h2, 4, n7, f9; KULTÚRA (Pesthidegkút) h6, 8. — **Vadászduda** (színes csehszlovák film): BÁNYÁSZ (József körút 63) B-terem f4, h6, 8. — **Az ördög szépsége** (francia film): CSOKONAI (Népszínház utca 13) f10, f12, f2, f4, h6, 8; CSABA (Rákoscsaba) f6, h8. — **Két kapitány** (magyarul beszélő színes szovjet film): JÓZSEF ATTILA (Kálvária tér 7) f4, h6, 8. — **Gábor diák** (színes magyar film): MARX (Landler Jenő utca 39) h4, 6, n9. — **Hintónjáró szerelem** (magyar filmvígjáték): MÁTRA (Lenin körút 39) 10, 12, 2, 4, 6, 8. — **Holnap már késő** (olasz film): RÁKÓCZI (Rákóczi út 68) prol. f10, f12, f2, f4, h6, 8; SZIGETHY (Albertfalva) 4, 6, 8. — **Rákóczi hadnagya** (színes magyar film): TÁTRA (Üllői út 63) f4, h6, 8. — **Scuderi kisasszony** (német—svéd film, 16 éven felülieknek): ALKOTÁS (Alkotás utca 11) f4, h6, 8; TAVASZ (Rákospalota) h6, 8.

AKARJA TUDNI
mi történik egy nagy áruházban?
NÉZZE MEG

című legújabb szovjet színes filmet
Rendezte: SZAMSZONOV
Bemutatásra kerül:
OKTÓBER 25-ÉN

NÉPSZAVA
a magyar szakszervezetek központi lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VII., Rákóczi út 54
Telefon: 224—815 224—819

Athenaeum Nyomda
Fv. Soproni Béla